ANTHONY RICHES

ŘÍMANÉ

Řím na konci prvního století

CÍSAŘOVI ZABIJÁCI

ŘÍMANÉ

CÍSAŘOVI ZABIJÁCI

ŘÍMANÉ
CÍSAŘOVI ZABIJÁCI

ANTHONY
RICHES

Přeložil Gerik Císař

ART

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2015
Bořivojova 75, Praha 3
Copyright © 2014 by Anthony Riches
All rights reserved.

Z anglického originálu *Empire: The Emperor's Knives*
(Published by Hodder & Stoughton, London, 2014)
přeložil © 2015 Gerik Císař
Redakce textu: Eva Císařová
Jazyková korektura: Jan Řehoř

První elektronické vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-7507-385-3

Jennifer a Davidovi

PODĚKOVÁNÍ

Dávno předtím, než jsem se naplno pustil do psaní románu *Císařovi zabijáci*, snil jsem o tom, jak skvělé bude vrátit Marka zpět do jeho rodného města, aby se tam krvavě pomstil vrahům svých blízkých. Brzy jsem však zjistil, jak obtížné bude zasadit děj příběhu do římského prostředí. Neměl jsem jasnou představu o spleti ulic a uliček této starověké metropole. Jistě, znal jsem Fórum, Koloseum i pahorek Palatin – přinejmenším do té míry, nakolik se jejich ruiny do dnešních dnů zachovaly –, a ještě stále cítím husí kůži, která mi naskočila, když jsem se poprvé dotkl kamene, na němž byly spáleny ostatky Julia Caesara, ale starověké město, které kdysi tato místa obklopovalo, pro mne přesto zůstávalo neznámým prostředím. Internet mi překvapivě nabízel míň informací, než jsem očekával, a tak jsem se doslova ocitl na vrcholu blaha, když jsem šťastnou náhodou narazil na publikaci *Dans La Rome Des Cesars* (V městě římských císařů). Okamžitě jsem si ji objednal, a jakmile mi ji pošta doručila, chtivě jsem se vrhl do čtení nejfantastičtější knihy, jakou jsem si v tu chvíli mohl přát. Řadě pasáží jsem bohužel nerozuměl, protože francouzský jazyk nepatří k mým silným stránkám (anglický překlad neexistuje), ale mohu vás ujistit, že obrazová příloha a mapy mi vše vrchovatě nahradily.

Gilles Chaillet stvořil obdivuhodné dílo, obsahující nádherně ilustrovaný plán města ze čtvrtého století, opírající se zjevně o sádrový model vytvořený jeho krajanem Paulem Bigotem. Pokud se byť jen trochu zajímáte o dějiny Věčného města, tuhle skvostnou knihu si vypůjčte a přinejmenším prohlédněte. A pokud čtete francouzsky, tak tím líp!

V okamžiku, kdy jsem měl po ruce spolehlivý a podrobný plán Říma,

ještě mi zbývalo dokonale se obeznámit s brutální, hanebnou, leč přesto občas fascinující zábavou Římanů, kterou po dobrých pět století představovaly gladiátorské zápasy. Prolistoval a pročetl jsem notnou řádku titulů zabývajících se tímto tématem, od senzacechtivých prací až po díla ryze vědecká, ale nejvíc mi pomohla vynikající kniha Philipa Matyszaka *Gladiátor: Neoficiální příručka římského bojovníka.* Stejně jako to dokázal v ostatních svých stručnějších, přesto neméně výstižných dílech, i v této knize Philip projevil schopnost nejen zasvěceně, ale i poutavě přiblížit čtenáři nejrůznější praktiky a způsoby boje starověkých gladiátorů. Naleznete v ní všechno, co se lze dozvědět o krvavém dění v římské aréně a poučíte se o situacích někdy zábavných, častěji však přímo děsivých. Tuto knihu vám mohu opravdu upřímně doporučit. Při její četbě samo sebou také objevíte chyby, jichž jsem se při psaní dopustil já, a které plně padají na mou hlavu. A ještě maličkost. Na přičinlivého čtenáře, který v této mé knize dokáže odhalit žertík, který jsem si vypůjčil z Matyho díla, čeká odměna v podobě podepsaného prvního vydání. Kdo onu maličkost objeví, může mne kontaktovat na facebooku.

Nakonec mi zbývá jen ze srdce poděkovat mé ženě Helen, mému agentu Robinovi a mé redaktorce Carolyn i její pomocnici Francine za vytrvalou podporu, toleranci i vlídné naléhání. Také prvním čtenářům mého rukopisu, Davidovi, Johnovi a Vivianě jsem dlužen poděkování za včasná upozornění na chyby, nejasnosti v zápletce a nepřesnosti, kterých jsem se dopustil. A tobě, milý čtenáři, náleží nejvřelejší dík jednoduše za to, že jsi věrně sledoval osudy mého mladého hrdiny od chvíle, kdy hned v prvním dílu série *Římané* následoval Dubna na cestě z Yorku, čímž jsi mi pomohl realizovat můj ambiciózní literární plán. Prosím, vytrvej se mnou i nadále, protože máme před sebou ještě dlouhou společnou cestu – ty, já i Tungrové.

MAPA

ŘÍMA

184 n. l.

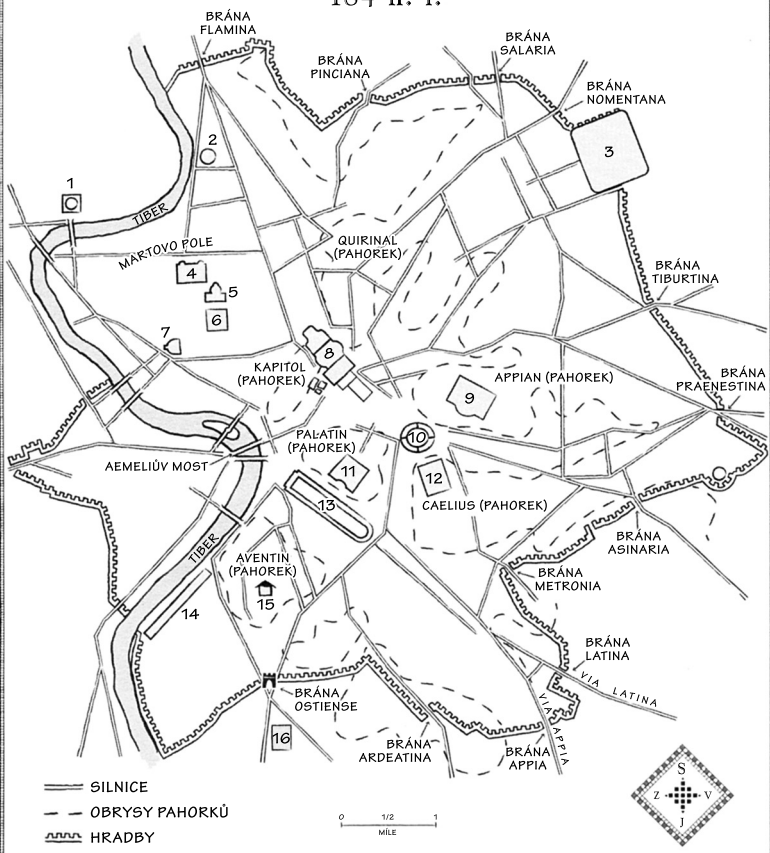

1. HADRIANOVO MAUSOLEUM
2. AUGUSTOVO MAUSOLEUM
3. PEVNOST PRETORIÁNŮ
4. NERONOVY LÁZNĚ
5. PANTHEON
6. AGRIPPOVY LÁZNĚ
7. POMPEIOVO DIVADLO
8. CÍSAŘSKÁ FÓRA
9. TRAIANOVY LÁZNĚ
10. FLAVIOVSKÁ ARÉNA
11. CÍSAŘSKÝ PALÁC
12. CLAUDIŮV CHRÁM
13. CIRCUS MAXIMUS
14. PORTICUS AEMILIA
15. FELICIIN DŮM
16. KASÁRNA

MAPA

ŘÍMSKÉHO CENTRA

184 n. l.

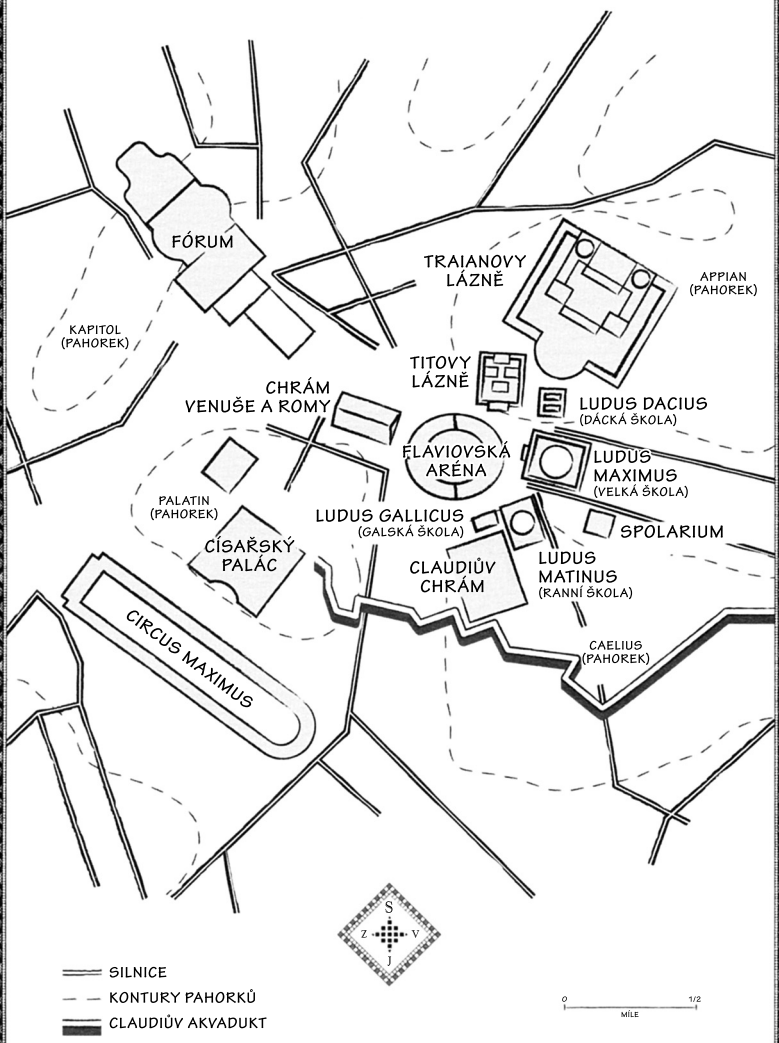

Prolog

Řím, září roku 184 n. l.

„Promiň, pane, že tě obtěžuji, ale mám tu čest hovořit se Sextem Dexterem Bassem?“

Muž ve dveřích přikývl a nevrle pohlédl na dvojici mužů stojící před ním v malé, ale úpravné zahradě, která oddělovala dům od hlavní silnice mířící k Aventinu, okolo masivní zdi, jež soukromý pozemek ze všech stran obklopovala. Majitele domu zjevně popudilo, že nečekaní návštěvníci bez okolků odehnali otroka, který jim přišel otevřít, a kategoricky mu nařídili, aby zavolal svého pána.

„Ano, to jsem. A ty?“

Vyšší z obou návštěvníků, jenž zjevně hovořil za oba, se omluvně pousmál.

„Já? Na mé osobě v nejmenším nezáleží. Ovšem tímhle ti snad lépe objasním příčinu, proč s tebou chci hovořit.“ Po těch slovech nadzvedl opasek, na kterém se zaleskla stříbrná ozdoba v podobě trojhranného hrotu kopí. „Toto je, Dextere Basse, odznak beneficiaria, vojáka pověřeného jednat jménem svého velitele. Pokud jde o mne samotného, jsem obyčejným příslušníkem mužstva, ale oddaně sloužím jednomu z nejvyšších římských důstojníků. Jeho přání zachovat si naprostou anonymitu ovšem vyžaduje, abych ani já svou totožnost neodhalil. Jediné, co ti mohu zde, na prahu tvého domu sdělit, je skutečnost, že má návštěva souvisí s událostmi, k nimž došlo v Británii před více než dvěma lety.“

Bassus se předklonil a mírně přimhouřil oči.

„Jestli se jedná o mého bratra…“

Pozdvižená dlaň ho zarazila v půli věty a návštěvníkova sebejistota ho přiměla bezděky maličko poodstoupit.

„Na tomto místě už ani slovo, Dextere Basse. Pokud půjdeme na chvíli dovnitř, jsem si jistý, že si všechno jaksepatří vyjasníme…“

Bassus pohlédl na muže, který trpělivě stál za beneficiariem. I když to nebyl žádný trhan, jeho nedbalé oblečení svědčilo o naprostém nezájmu o eleganci či vnější vzhled. Nepřítomným pohledem bloudil po zahradě u domu, jako kdyby něco podobného viděl poprvé v životě.

„A tohle je kdo? Taky nějaký voják ve službách vysokého důstojníka?“

Beneficiarius se zasmál, jako kdyby ho ta představa pobavila.

„Silus? To tedy ani náhodou! Je to prostý, obyčejný člověk, který nemá ani ponětí o tom, jak to chodí na Palatinu – pokud rozumíš, co tím mám na mysli.“

Při zmínce o pahorku, na němž stojí císařské paláce a z nichž vladař se svou administrativou řídí chod mocné říše, Bassus lehce pozdvihl obočí.

„Na Palatinu?“

Návštěvník se lehce pousmál.

„Víc toho říct nemůžu. A pokud jde tady o mého druha, mám ho po ruce vždycky, když jdu do města – zvlášť takhle v podvečer. Návštěva ve tvém domě je nebezpečnější než hrozba loupežného přepadení. Obávám se, že přesněji ti to tady na místě objasnit nemohu – leda kdybychom si promluvili soukromě uvnitř tvého domu. Pokud ovšem nesouhlasíš, Silus i já jednoduše odejdeme a dál tě už nebudeme obtěžovat. Svému veliteli řeknu, že jsi odmítl spolupracovat a on se jistě postará, aby ses o událostech v Británii už nikdy nic nedověděl. Záleží jenom na tobě.“

Bassus se na okamžik zamyslel. Bylo zřejmé, že váhá mezi opatrností a zvědavostí.

„Ty můžeš dovnitř, ale ten chlap, co tě provází, se mi nezamlouvá. Může počkat na zahradě.“

Silus se lehce zazubil a beneficiarius s porozuměním přikývl.

„To ho určitě potěší! Silus miluje zahrady, protože ve vykřičené čtvrti Subura, kde bydlí, na tak příjemné prostředí nenarazíš. V tomto vlahém podvečeru jistě rád pobude venku, zatímco my dva si uvnitř pohovoříme v daleko větším klidu než takhle mezi dveřmi.“

Bassus počkal, až se robustní Silus usadí na kamenné lavičce, a teprve pak doprovodil svého tajemného hosta do domu. Po dvou krocích se beneficiarius zastavil a obdivně se rozhlédl.

„Máš to tady skutečně krásné, Dextere Basse! Někdo ve tvé domácnosti zjevně oplývá vybraným vkusem – snad dáma, která tu s tebou žije, nebo nějaký velice talentovaný otrok? Ať je to kdokoli, jsi nesporně šťastný muž!"

Bassus apaticky přikývl a zavedl hosta do pracovny. Ukázal na křeslo proti psacímu stolu, za kterým se usadil, zatímco jeho host usedl do nabízeného křesla s lehkým zaúpěním.

„Promiň, ale kostra mi už neslouží tak jako dřív. Všechny ty roky strávené na koni v nejrůznějších končinách říše se na mně, jak vidíš, náležitě podepsaly…"

Na okamžik se odmlčel, jako by čekal na Bassovu odpověď, ale když se jí nedočkal, pokračoval:

„Já vím, to není přesně to, proč jsi mě pozval do domu. Ale to víš, člověk, který se dřív těšil pevnému zdraví, si k stáru rád popovídá o svých strastech." Usmál se, ale když uviděl hostitelovu zachmuřenou tvář, s omluvou obrátil list: „Inu dobrá, tedy k věci. Ty jsi, Sexte Dextere Basse, bratr muže jménem Quintus Dexter Bassus, je to tak?"

Bassus zavrtěl hlavou a odpověděl značně podrážděně:

„O to teď snad neběží!"

Návštěvník se zaklonil v křesle a sepjal konečky prstů.

„Promiň mi, že s tebou nemohu souhlasit, ale o to teď, Dextere Basse, rozhodně *běží*. Když jsem se venku ve dveřích zmínil o Británii, okamžitě ses zeptal, jedná-li se o tvého bratra, ale jeho jméno jsi nevyslovil. O mně je známo, že si potrpím na přesnost, a tak věren své pověsti si nemohu dovolit žádnou nepozornost. Proto…"

„*Ano!*" Bassus se předklonil, udeřil do stolu a toto gesto doprovodil pohledem svědčícím, že jeho trpělivost je u konce. „Jsem mladším bratrem Quinta Dextera Bassa, a abys kolem téhle otázky přestal kroužit jako kočka kolem horké kaše, rovnou ti povím, že můj bratr byl tribunem Druhé tungrské kohorty v severní Británii. Zahynul před dvěma lety během povstání, které se převalilo přes hraniční val vybudovaný

císařem Hadrianem, takže já jsem se jako jeho jediný přeživší sourozenec stal majitelem tohoto domu. Je to dostatečná odpověď na tvoje otázky?“

„Ne docela.“

Bassus se zaklonil a na tváři se mu zrcadlila podivná směsice úzkosti a zloby.

„Myslím, že jsem tě měl rovnou vyhodit, protože…“

Návštěvník mu bez nejmenších známek vzrušení skočil do řeči:

„Ano, to jsi patrně mohl, Dextere Basse, jenomže teď se mě už nezbavíš, alespoň zatím ne. Zaprvé nevíš, kterého vysokého činitele římské armády – a jen tak mimochodem i váženého senátora – bys tím urazil, a zadruhé…,“ maličko se pousmál a pak pokračoval: „Přesné okolnosti smrti svého bratra ses nikdy nedozvěděl, že? Dokonce ani to, co se přihodilo jeho ženě, tvé švagrové. Předpokládám, že na tu si dobře vzpomínáš, přinejmenším proto, že tohle byl přece původně *její* dům, ne?“

Zlobu v Bassově tváři teď vystřídalo cosi, co se podobalo hrůze.

„*Ne*…“

Návštěvník našpulil rty a bez nejmenších známek sympatií čekal, až jeho hostitel plně stráví význam pro něj nemilých slov.

„Inu jak to vypadá, tak zmíněná dáma útok barbarů šťastně přežila a jak se dalo čekat, nakonec se znovu vdala. Její současný manžel, důstojník První tungrské kohorty, je mladý muž vybraných mravů a navíc syn senátora. Vynikajícím způsobem vládne všemi druhy zbraní a podle mých spolehlivých informací prodělal v mládí jak vojenský, tak i gladiátorský výcvik, takže dnes je mistrem v obou způsobech boje. Přednedávnem ho však potkal zlý osud…“ Beneficiarius ztlumil hlas a pokračoval téměř šeptem, kterým svému hostiteli sděloval důvěrné tajemství. „Otec onoho mladého důstojníka měl tu smůlu, že byl popraven za velezradu. Možná si vzpomínáš, jaký rozruch tehdy v celém Římě vyvolala zpráva, že Appius Valerius Aquila byl obžalován ze spiknutí proti císaři? Nebylo na tom ani zbla pravdy, ale kdo by dokázal zastavit císaře, jako je Commodus, zatouží-li po rozsáhlém majetku některého ze svých poddaných? Myslím, že k příslušenství Aquilova sídla náležela i malá soukromá aréna, která podle mne musela být neodolatelným lákadlem pro mladého císaře, známého svou zálibou v gladiátorských zápasech.“

Zaklonil se a blaženě se pousmál

„Abychom to tedy shrnuli, tvůj bratr zahynul zřejmě rukou svých vlastních vojáků – jak to vypadá, tak byl ve vyžadování disciplíny přehnaně přísný –, a tak se jeho žena, dle práva majitelka tohoto domu, stala vdovou. Ta se potom provdala za poněkud nebezpečného mladého muže, který se odjakživa dokázal hladce vypořádat s každým, kdo se mu odvážil postavit do cesty. Včetně nejméně jednoho pokusu císařových pochopů zatknout ho a dohnat k soudu. Nu a teď jsou oba mladí manželé zde."

Bassus se za stolem napřímil.

„*Tady?*"

„Přímo tady samo sebou ne, ale necelou míli odtud. Zatím se ubytovali v tranzitních kasárnách u ostijské silnice. Ach jistě, dovedu si představit, co ti teď asi táhne myslí…"

Prudká rána následovaná ženským výkřikem se ozvala z místnosti nad jejich hlavami. Beneficiarius pozdvihl obočí a pohlédl ke dveřím Bassovy pracovny.

„Nějaké nedorozumění v kuchyni, jak se zdá. Víš, podle mě bychom se do toho raději neměli plést."

Nahoře zavrzala prkna podlahy a hned poté se ozvaly kroky na schodech, jak po nich zřejmě paní domu scházela. Na okamžik se rozhostilo ticho a poté beneficiarius tázavě pohlédl na svého hostitele.

„Nuže, Sexte Dextere Basse, otázka zní, co bychom asi v téhle situaci mohli učinit? Koneckonců jistě nebude trvat dlouho, než se onen nebezpečný mladý muž objeví se svou ženou před tvým vchodem a bude žádat, abys mu vydal *její* majetek…"

Bassus na okamžik sklopil zrak.

„Já… Já nejsem jako můj bratr. Ten byl odjakživa daleko ráznější a energičtější. Ty myslíš, že bys mohl…"

„Co že bych mohl? Nějak ti pomoc? Možná. Předpokládám, že by ses rád tohohle problému zbavil, je to tak? To by ovšem nebylo levné."

Odpověď na sebe nedala dlouho čekat.

„Mám peníze. Ne sice tolik, abych si mohl koupit dům, jako je tenhle, ale dost na to, abych se ti dokázal bohatě odvděčit, pokud bys mi pomohl. Stačilo by pět… ne, *deset* tisíc sesterciů?"

Beneficiarius jen smutně zavrtěl hlavou.

„Zaplatit i jenom muže jako je Silus by přišlo dráž, ale ten sám by na tvůj problém nestačil. K takovému úkolu by bylo zapotřebí najmout celou partu ranařů a k tomu navíc někoho natolik prohnaného, aby dokázal toho mladého muže vlákat do pasti. Tedy někoho jako jsem já." Na okamžik se zahleděl na nehty své zaťaté pravice. „Mám na mysli částku ve výši přes dvacet pět tisíc."

Na okamžik se rozhostilo ticho, během kterého se Bassus pokoušel strávit horentní požadavek. A naprosté ticho také panovalo za dveřmi jeho pracovny.

„*Pětadvacet tisíc sesterciů?*" ozval se po chvíli, jako by nevěřil vlastním slovům. „Ale to je…"

„Všechno co máš? Ne tak docela. V tuhle chvíli vlastníš tenhle velice pěkný dům a navíc jsi ještě živ a zdráv. Může však snadno nastat situace, kdy ani jedno z toho už nebude pravda, pokud onomu mladíkovi někdo nezabrání v jeho záměru získat zpět majetek jeho ženy."

Bassus sklíčeně přikývl.

„Tak dobře. Polovina hned a druhá polovina až bude situace vyřešena k mé spokojenosti."

Vstal, cosi si zamumlal pod vousy, obešel stůl, vylomil z podlahy jednu uvolněnou dlaždici a vytáhl zpod ní objemný váček. Pak užasle viděl, jak se jeho host zvedl z křesla a hlasitě zvolal:

„Výborně, Sile! Jsme tady uvnitř!"

Dveře vrzly v pantech, otevřely se a v jejich rámu nehybně stanul beneficiariův tělesný strážce. Tvář i tuniku měl potřísněnou krví a v ruce držel dlouhou dýku. Bassus zalapal po dechu a poté sevřeným hrdlem zachroptěl:

„Ty jsi…"

Hlas mu selhal a jeho bezejmenný host ho vstřícně doplnil:

„Zabil tvou kuchařku, jejího manžela komorníka, jejich dceru služku a nakonec i tvou ženu? To vypadá jako nevyhnutelný závěr. Ach ano, očividně jsi na řadě teď ty sám, když ses rozhodl zaplatit za vraždu Marka Aurelia Aquily. Tvoje přání vyřešit situaci se splnilo, ovšem zdaleka ne ke tvé spokojenosti. Spíše k mojí, jak to vypadá."

Bassus se s tváří sešklebenou hrůzou přitiskl zády ke stěně, zatímco Silus pokročil do místnosti, očekávaje pokyn svého pána k poslední vražedné akci.

„Ty… ty jsi jen čekal, až ti ukážu, kde mám svoje peníze!“

Anonymní návštěvník s posmutnělým úsměvem zavrtěl hlavou.

„Ne tak docela. Opravdu tě nepřekvapilo, že suma, kterou jsem žádal, se *čirou náhodou* přesně shodovala s částkou, kterou jsi zdědil po smrti svého bratra? Ta by určitě stačila na koupi slušného domu, je to tak? Možná ne tak příjemného, jako je tenhle, ale určitě obstojného a ve slušné čtvrti. Řekl bych, že jsi podlehl hrabivosti. Proč vlastně kupovat nějaký dům, když ti tenhle padl do klína, protože bratrova žena se zřejmě nevrátí, že? Už nějakou dobu jsem věděl, co máš za lubem, a teď taky vím, kde schováváš svoje peníze, ale loupež jsem skutečně neplánoval. Chtěl jsem tě přimět, aby ses vyrovnal s mladým Aquilou, ale to dokážu s tvými penězi i bez nich.“

Bassus nevěřícně zavrtěl hlavou.

„Tak proč vlastně…?“

Třesoucí se rukou ukázal na zkrvavenou dýku a bez hlesu několikrát otevřel a zavřel ústa.

„Proč jsem se rozhodl vás všechny zabít? Protože potřebuju tenhle dům ke splnění svých posledních příkazů, a ty i příslušníci tvé domácnosti jen taháte za kratší konec provazu.“

Kývl na Sila, který s pozdviženou dýkou obešel stůl a volným krokem zamířil ke své příští oběti.

„Jen klid, kamaráde, a o nic se nesnaž. Půjde to rychle a nebude to bolet.“

Bassus s očima vytřeštěnýma hrůzou hleděl na svého vraha, který rychle přiskočil a bleskurychlým pohybem ho dýkou bodl přesně mezi rameno a spodní část krku.

„*Ááá*… Ty parch…“

Bezděčným pohybem se Bassus chytil za hrdlo a mezi prsty mu okamžitě začala prýštit krev. Na okamžik zavrávoral jako opilec a vzápětí se svalil k zemi. Ještě okamžik se mu celé tělo chvělo, pak obrátil oči v sloup a ztratil vědomí. Proud krve utvořil kaluž, která začala mezi

kachlíky rychle stékat do prohlubně, odkud umírající před okamžikem vytáhl měšec s penězi.

„Ten chudák byl hrozný pitomec," poznamenal téměř s účastí beneficiarius. „Skočil na tenhle bezvýznamný proužek stříbrného plechu," dodal s poukazem na padělaný symbol svého představeného. „Nedošlo mu, že je něco v nepořádku ani ve chvíli, kdy jsi tam nad námi dělal svou práci. Inu, co naplat. Nejspíš se zavděčujeme bohům, když zbavujeme svět důvěřivých hlupáků a děláme tím místo chytřejším lidem, jako jsme my dva. Co ty na to, Sile?" řekl a poklepal mohutného siláka po rameni. „Dobrá práce, hochu. Teď asi uděláme nejlíp, když umyjeme podlahu a stěny od krve a rozmyslíme si, co provedeme s těly."

Svalnatý obr na něj chvíli hleděl mlčky a posléze se zeptal:

„Nebojíš se zůstat tady sám s vrahem a hromadou zlata, když nikdo neví, že tu jsme?"

Jeho představený se jízlivě usmál.

„Předpokládám, že se ptáš jenom ze zvědavosti."

Silus pohlédl na svou zkrvavenou dýku.

„Jasně. Samo sebou, že jenom ze zvědavosti."

„V tom případě ti rád vysvětlím, odkud pramení má bezbřehá důvěra ve tvou spolehlivost. Je to náramně prosté. Denně podávám hlášení jednomu velice – skutečně velice – důležitému muži. Ten člověk ode mě očekává výsledky a předpokládám, že by ho značně rozhněvalo, kdyby se dozvěděl, že se mi cokoli přihodilo. Ujišťuji tě, že ví i o tobě a bezpochyby i o celé tvé rodině, která je na tobě závislá. Jen tak mimochodem, kolik máš dětí?"

„Sedm."

„Sedm – skutečně? A všechny přežily i morovou nákazu, která naposled zachvátila město? To je tedy neuvěřitelné štěstí! Vím o rozvětvených rodinách, které zahynuly během necelého týdne. Jsi šťastný člověk, Sile, a možná si to ani neuvědomuješ. Kdybych i jen na jediný den zmizel, můj patron by hned myslel na nejhorší a okamžitě by na mou stopu nasadil své lidi. Na stopu, která by nepochybně vedla k tobě. Takže kdybys udělal třeba jen sebemenší chybu, brzy by ses i se všemi svými sedmi dětmi a tlustou manželkou ocitl v temné kobce, odkud není návratu.

V těch hnusných místech provozují své řemeslo lidé, pro které jsme nejen já, ale i grázl tvého formátu důležitými osobami. Jakmile by se tvoje rodina ocitla v jejich moci, zažila by ponížení a muka, jaká si vůbec nedovedeš představit, protože tihle lidé se řídí jenom svou vlastní zvrácenou fantazií."

Na okamžik se na vraha mlčky zahleděl, a pak rozpřáhl paže.

„Takže jestli chceš tímhle způsobem riskovat osud své rodiny, zvedni tu dýku a zabij mne."

Silus zavrtěl hlavou.

„Ne, už nechci vědět nic dalšího. Ale stejně je to zvláštní…"

„Co jako?"

„Už dávno jsem měl pocit, že nejsi ten nejvyšší hlavoun, jestli promineš, že to říkám…"

Odpovědí mu bylo zasmání.

„Spousta lidí se mě už snažila urazit, Sile, ale málokterým se to podařilo. Koneckonců tady nejde o nic osobního, ale o čistě pracovní záležitost. Můžeš mi věřit, že za vším mým na první pohled bláznivým jednáním je naprosto jasný cíl. Mám plán, jak toho Aquilu přece jen nakonec dostat před císařskou spravedlnost, ale přitom současně splnit i další přání mého tak trochu netrpělivého nadřízeného. Nu a teď se dáme do práce, co říkáš? Tyhle mrtvoly se samy nezahrabou."

1

Řím, září roku 184 n. l.

„Zavři hubu, Dubne, než ti do ní něco vlítne."

Rozložitý voják s mohutným plnovousem, pochodující vedle Julia, prvního centuria První tungrské kohorty, se na svého nadřízeného jen ušklíbl a dál se rozhlížel po Aventinu, římském pahorku, přes který zrovna procházeli. Když po chvíli promluvil, v hlase měl upřímný úžas, jako kdyby sám nevěřil tomu, co vidí.

„Jsou jich tu fakt mraky, Julie! Barový holky, pouliční šlapky, děvky, co lákají zákazníky nápisem na zdi, kterým slibujou, že chlap bude u nich řičet rozkoší!" Ukázal na prostitutku opírající se o vrata domu počmáraného výzvami a popisem nejlákavějších prasečinek. „Támhleta dokonce nabízí…"

Naprázdno polkl a jen zavrtěl hlavou nad obscénním poutačem, slibujícím rafinované rozkoše v ceně slušného oběda.

„Ano, město může na člověka, který je tu poprvé, působit poněkud překvapujícím dojmem, ale snad by ses pro změnu mohl chvíli obdivovat i jeho architektuře, co říkáš?"

Julius se otočil a souhlasně přikývl tribunovi, který kráčel pár kroků za oběma centuriony v parádní tóze s dokonalým účesem na hlavě, i když jeho hladce oholená tvář poslední módě neodpovídala.

„Máš naprostou pravdu, tribune. Jestli si nedá říct, tak bude mít za chvíli mokrý flek na tunice. Uvědom si, Dubne, že nemáš na sobě drátěnou košili, tak se podle toho chovej."

Mohutný Britan ho zpražil pohledem a pak vzhlédl k pěti až šestipatrovým budovám, tyčícím se po obou stranách silnice.

„Přestaň si dělat srandu, Julie. Zrovna jsem si říkal, co to je asi za život muset bydlet v těchhle obludách. Představ si, že se vydrápeš až nahoru, a pak se třeba musíš vrátit pro něco, co jsi dole zapomněl. Já si nedovedu představit, jak to musí vypadat, když třeba v přízemí vypukne požár, a ty přitom bydlíš v nejvyšším poschodí."

Tribun Scaurus se trpce zasmál.

„V tom případě se, centurione, můžeš aspoň utěšovat myšlenkou, že uhoříš až jako poslední – pokud tě ovšem nářek těch pod tebou nepřiměje, abys volil kratší a míň bolestnou cestu skokem rovnou na dláždění. Řekl bych, že při požáru se nájemník dolního bytu zachrání aspoň s částí svého majetku, ten nad ním spasí holý život, a ten ještě výš přežije jen zázrakem. Z tohohle hlediska se volba mezi uhořením a skokem zdá předem jasná."

Muž kráčející vedle Scaura navázal na tribunovu úvahu vážnějším a zasvěcenějším tónem. Byl oblečený a upravený stejně perfektně jako jeho druh, ale byl štíhlejší a atleticky svalnatý jako centurioni před ním. Jeho snědší pleť svědčila o tom, že pocházel z míst ležících jižněji než Dubnova rodná Británie.

„V těchto časech," poznamenal, „se ovšem staví víc z cihel než ze dřeva, takže pro moderní domy je zhroucení větší hrozba než oheň. Člověk třeba v noci uslyší skřípot, a než se naděje, skončí pohřbený pod hromadou suti, protože základy budov nejsou tak široké, aby odpovídaly předpisům o výšce staveb."

Scaurus zareagoval na slova mladšího muže zatrpklým tónem:

„Být zavalený tunami cihel? Tak to je to poslední, co by mi dneska ještě chybělo, když si pomyslím, kolik stráží budeme muset postavit mezi mým kvartýrem a hlavní bránou tranzitních kasáren."

Jeden z trojice barbarů za nimi znechuceně poznamenal:

„Náhodou jsem tě slyšel, jak si s centurionem Corvem domlouváš odpolední procházku, na kterou se spolu vydáte ještě předtím, než zalezete do svých špeluněk."

„Víš, princi Marte," opáčil Scaurus, „co mě doopravdy míchá? Že fakt nechápu, proč musíme dělat kolem schůzky s jedním z nejvlivnějších senátorů tolik štráchů, když by stačilo vydat se za ním jen v doprovodu

dvou nadržených centurionů, kterým se postaví při pohledu na jakoukoli sukni…“ Na Juliův uražený pohled jen odmítavě zavrtěl hlavou. „Já jsem dobře viděl, první centurione, jak jsi civěl na tu kozatou blondýnu, tak se netvař, že tě od doby, co tě ta tvoje pevně drží za koule, ostatní ženské nezajímají. Ale kde jsem to vlastně…? Ach ano, tedy v doprovodu dvou chlapáckých důstojníků a trojice barbarů, ze kterých nejmíň jeden je odhodlaný oslnit svým nádobíčkem jakoukoli buchtu.“

Pobaveně se usmál a pak navázal s hraným rozhořčením:

„Za posledních deset roků jsem ti, Arminie, už snad stokrát vysvětloval, že tyhle šlapky ti zadarmo nedají, ani když jim ukážeš, že máš ptáka, jakýho by ti i osel mohl závidět. A pokud se jedná o potřebu nás chránit, tak tady centurio Corvus a já jsme těmihle ulicemi chodili celé roky, a přitom jsme jakživi nenarazili na nic horšího, než na nevlídný pohled, ačkoli jsme rozhodně nebyli v doprovodu pěti nejhorších a nejprotivnějších hromotluků, jakým jsem kdy velel. Nu, ale ať tak či onak, už jsme u cíle.“

Zvedl ruku a ukázal na rozlehlý domus, boháčské sídlo, zabírající prostor, na jaký by se vešlo nejmíň půl tuctu vysokých obytných budov, a z obou stran diskrétně chráněné vzrostlými stromy, které si svou výškou nezadaly se sousedními činžáky.

„Teď se laskavě přestaňte chovat nabubřele a uvědomte si, že jsme tu, abychom panu senátorovi přinesli jistou útěchu a zároveň vyjádřili soustrast nad úmrtím jeho syna.“

Pozdravil je flegmaticky chladný majordomus, který si s nehybnou tváří přeměřil skupinu mužů, z nichž většina díky mnoha jizvám a tetování nepůsobila nijak důvěryhodně, nemluvě o jednom z nich, který měl pásku přes chybějící oko. Byli mezi nimi i barbaři, kteří však měli čisté tuniky a pečlivě naleštěné vojenské boty. Pozval je do vstupní haly a sám se odebral uvědomit svého pána o jejich přítomnosti, zatímco skupina důstojníků a barbarů měla možnost obdivovat se mozaikám, zdobícím stěny i podlahu. Dubnus se naklonil blíž, aby si v okně namalovaném na stěně zblízka prohlédl bohyni, bujaře skotačící na lesní mýtině.

„Hezká práce.“

Julius udiveně pohlédl na svého přítele.

„Hezká práce? Buď tak laskav a vysvětli mi, odkdy se zrovna ty vyznáš ve výtvarném umění? Všechno, co tě na tomhle obraze zaujalo, jsou její kozy, že, ty čuňáku?“ Zadíval se na nástěnnou malbu a obdivně našpulil rty. „Ačkoli když se na to kouknu blíž, musím připustit, že ta nahotinka je fakt jako živá, zvlášť když…“

Dubnus ho přerušil a ukázal na další „okno“.

„Jasně. A mrkni sem, co tenhle satyr vyvádí s holkou, kterou ukořistil! Vypadá, jako by jí ho strkal…“

Přerušil je hlas, který se ozval za jejich zády.

„Zdravím, vážení návštěvníci. S ohledem na spoustu lidí, kteří za mnou přicházejí s žádostí o pomoc nebo podporu, musím tu své chráněnce někdy nechat čekat celé hodiny, a tak mají aspoň možnost krátit si čas prohlížením výzdoby. V téhle hale je prý přes dvě stě takových výtvorů, ale musím se přiznat, že sám jsem nikdy nenašel čas…“

Scaurus s vážnou tváří pokročil vpřed a hluboce se uklonil v tóze oděnému muži, který stál ve dveřích spojujících vstupní halu se zbytkem domu.

„Zdravím, senátore Sigilide. Dovol, abychom ti vyjádřili hlubokou vděčnost za ochotu nás přijmout.“

Hostitel pozdrav opětoval, ovšem s ohledem na společenský rozdíl mezi senátorem a příslušníkem jezdeckého stavu jen mírnou úklonou hlavy. Na rtech měl poněkud strojený úsměv, který svědčil o neradostném stavu mysli. Byl sice stejně vysoký jako tungrští centurioni, ale na rozdíl od nich křehký a vyhublý. Měl stříbřitý vlas a úzkou, vrásčitou tvář.

„Vděčný jsem já tobě, tribune, že ses laskavě uvolil povědět mi o posledních týdnech synova života. Dovedu si představit, že většina vojáků se raději snaží zapomenout na své druhy, o které přišli na bojišti, než aby se tváří v tvář setkávali s jejich truchlícími rodiči. Prosím, pojď dál a své… svou *čeleď* vezmi s sebou.“

Následovali tedy senátora klenutým průchodem do rozlehlé zahrady, kde v tu chvíli pár otroků pečovalo o několik úpravných záhonů s květinami.

„Tudy, prosím.“

Vedl je do vzdálenějšího konce zahrady, ke kamenným lavičkám obklopujícím menší dlážděné prostranství, které mohlo sloužit jako

malé jeviště nebo pódium pro hudebníky, chráněné před slunečním žárem skupinou do kruhu vysázených, umně sestříhaných cedrů. Na pokyn majordoma zahradníci zašli do domu a vzápětí se vrátili s polstrovaným křeslem, do kterého senátor se slabým zaúpěním ztěžka usedl. Když se pak majordomus na jeho pokyn vzdálil z doslechu, Sigilis oslovil Scaura:

„Promiň mi mé zdánlivé snobství, tribune. Ještě před deseti lety by mi k odpočinku stačila prostá mramorová sedačka, ale v tomhle čase si moje ztuhlé údy vynucují alespoň trochu luxusu. Řekl jsem si, že si raději promluvíme tady v zahradě než uvnitř, protože stěny zpravidla nejsou hluché – ani v mém vlastním domě." Sigilis se postupně zahleděl na každého z návštěvníků, a pak pokračoval: „Přivedl jsi s sebou poměrně hodně lidí, tribune, víc než jsem čekal. Mohu o nich vědět něco bližšího?"

Scaurus se usmál.

„Samozřejmě, senátore. Chápu, že musíme působit jako poněkud nesourodá parta."

„To tedy ano, i když někteří z vás jsou pro mne čitelnější než jiní. Tak například o tobě, Rutilie Scaure leccos vím. Dobře si vzpomínám na tvého otce i na lítost, kterou jsme všichni pocítili, když byl nucen spáchat sebevraždu kvůli té hanebné aféře na protější straně Rýna. Jsem samo sebou i ve skvělých vztazích s tvým patronem…" Trpce se pousmál. „Je paradoxní, že po smrti prefekta pretoriánů jeho bohatství tak rychle vzrostlo, zatímco moje rapidně klesá, ale to mu jistě nemůžu mít za zlé. Říká, že za léta ve službě se z tebe stal opravdový paličák. Prý se odnedávna pleteš i do politiky, je to pravda?"

Scaurus zavrtěl hlavou.

„Ne, senátore. Tuhle činnost přenechávám schopnějším lidem s lepším žaludkem."

„Takže to jsi nebyl ty, kdo před pár dny přepravil do paláce deset beden zlata a nechal císaře, aby zavraždil prefekta pretoriánů?"

Mladší muž jen flegmaticky zavrtěl hlavou.

„Byl jsem jen naprosto nevýznamným účastníkem oněch událostí, senátore. O většinu tvrdé práce se postaral tvůj kolega Clodius Albinus ve spojení s císařovým propuštěncem Cleandrem."

Sigilis se potlačovaně zasmál.

„Jsi opravdu skromný. Přivlekl jsi náklad zlata, dokázal císaři, že pretoriánský prefekt usiluje o trůn, a to všechno jsi dokázal až odněkud ze severní hranice říše… Odkud to vlastně bylo?“

„Z Británie, senátore.“

„Ach ano, až z Británie. Pokud si vzpomínám, tak ses vrátil se ztraceným orlem Šesté legie, kterého jsi obratně využil k tomu, aby císař Commodus hodil přes palubu a dal zavraždit velitele své vlastní pretoriánské gardy. To všechno k jistému úžasu chudáka Clodia Albina a k radosti toho potměšilého hada Cleandra.“

Scaurus mlčky opětoval Sigilidův upřený pohled, dokud senátor zvolna nepřikývl.

„Přesně jak mi to o tobě tvůj patron důvěrně řekl. Jsi tvrdý jako skála, že, tribune, a krom toho navzdory vší vnější uhlazenosti jsi také pořádně nebezpečný chlap.“

Pohlédl na mladšího muže, který seděl vedle tribuna.

„A kdopak je asi tohle? Něco přes dvacet, na první pohled zřejmě Říman, svalnatý jako muž zvyklý nosit těžký pancíř i zbraň. Prožil jsem kus života v armádě a věř mi to nebo ne, kdysi jsem byl podobně stavěný. Podle vzezření soudím, příteli, že jsi před nedávnem prošel ostrou bitvou, pokud ses ovšem nepořezal při holení…“ Zvedl ruku a ukázal na jizvu, která se Markovi táhla po hřebeni nosu. „Na zranění těžkým mečem to nevypadá. Možná oštěp?“

Marcus přikývl.

„Ano, senátore. Dost rychle jsem neuhnul.“

Sigilis našpulil rty.

„I tak jsi měl zatracené štěstí, pokud to srovnám s těžkými zraněními obličeje, jaké jsem na vlastní oči viděl, když jsem jako tribun sloužil ve Třicáté legii v Caesarei. Ale ať už s jizvou nebo bez ní, stejně mi tak nějak připomínáš muže, kterého jsem dobře znal. Byl to vážený senátor, až příliš bohatý na to, aby mohl přežít za současného režimu. Zahynul i s celou svou rodinou před nějakými třemi lety. Za noci je vytáhli z postelí a odvlekli do míst, která mi nahánějí hrůzu, jen když na ně pomyslím. Pouze nejstarší syn se nějakým nevysvětlitelným způsobem

zachránil, jak jsem se dozvěděl z informovaných zdrojů přímo z císařského paláce. Sloužil jako centurio v pretoriánské gardě, ale zmizel jen pár dní před otcovým zatčením a údajně byl naposledy viděn na cestě do Ostie, kde se měl nalodit a odplout kamsi s nějakým poselstvím – aspoň tak se to tradovalo v pevnosti pretoriánů."

Upřeně se na Marka zahleděl

„Tvé jméno, mladý muži?"

Mladý Říman se vztyčil a lehce se uklonil.

„Jsem známý jako Marcus Tribulus Corvus, centurio První tungrské kohorty, ale ve skutečnosti jsem oním uprchlým synem tvého zesnulého přítele Appia Valeria Aquily. V tuto chvíli máš ve svých rukou život můj i životy mé rodiny."

Zjevně potěšený Sigilis se na Marka srdečně usmál.

„Můžeš si být jistý, že tvoje tajemství je u mě ukryté jako v hrobě. Jsem potěšen, že tě konečně poznávám, Marku Valerie Aquilo. V dopisech, které mi můj syn před svou smrtí z Dákie posílal, se o tobě zmiňoval s upřímným obdivem, ale činil tak natolik zastřeně, že kromě mne by tomu nikdo cizí neporozuměl. Nu a teď jsi tedy zpátky v Římě pln vášnivé touhy po pomstě, i když nemáš sebemenší tušení kde hledat lidi, na nichž si hodláš zchladit žáhu. Je to tak?"

Markův hlas zněl tvrdě a odhodlaně, jako by si náhle přestal uvědomovat společenský rozdíl mezi sebou a mužem, se kterým hovoří.

„Já je najdu, senátore. Tvůj syn mi řekl, že mi v tom můžeš pomoct, ale ujišťuji tě, že je najdu ať už s tvou pomocí nebo i bez ní. A *až* je najdu, vystavím je stejně potupnému konci, jaký oni připravili mému otci, mé matce, bratrovi i mým sestrám."

Sigilis se zaklonil v křesle a zahleděl se na něj s chmurným pobavením.

„To jsou silnější slova, než jaká bych za těchto okolností čekal od muže ve tvém postavení. Takže tu teď máme tribuna chystajícího se napravovat staré křivdy a centuriona odhodlaného pomstít smrt své výchozí rodiny. To je kombinace, která *by mohla* nahnat strach viníkům, *kdyby* se dozvěděli o tom, co jim hrozí."

Zasmušilým pohledem přelétl po zbývajících návštěvnících a než znovu promluvil, u každého z nich se na krátký okamžik zastavil.

„Dva další vojáci, dle jejich sebevědomého pohledu zřejmě důstojníci. Oba zjizvení a s pohledem vrahounů," konstatoval a kysele se usmál na Julia a Dubna. „Jsou lidé neschopní zabíjet, dokonce i v bitvě, i když jejich život visí na vlásku. Jiní zase zabíjejí, aniž je to jakkoli poznamená, leda snad s výjimkou noční můry, která je občas pronásleduje. A pak existuje ještě třetí typ mužů. Jsou to ušlechtilí jedinci, kteří se od základu promění, stanou-li tváří v tvář člověku, kterého vzápětí připraví o život – a tehdy oni sami prožijí cosi jako vnitřní proměnu. Během služby ve Třicáté legii jsem nejednou viděl, jak se z do té chvíle mírumilovných venkovských kluků stali zběsilí kati hned poté, co prodělali svůj křest krví. Jejich oči se podobaly těm vašim: byla to okna do duší, které ztratily částečku sebe sama. Takoví lidé pak nejsou o nic horší než dřív – přišli jen o nepatrný díl své lidskosti. Mám-li být upřímný, pak se přiznám, že právě tihle mě děsili víc než nepřítel, proti kterému jsme bojovali." Znovu se smutně pousmál a pak dodal: „To byla přesně ta chvíle, kdy jsem si uvědomil, že se pro vojenskou službu nehodím."

Poté senátor smutně zavrtěl hlavou a svou pozornost zaměřil na poslední zbývající návštěvníky.

„Nu a pak tu máme trojici barbarů, samí hromotluci – jeden odpornější než druhý. Tak třeba ty s těmi vlasy sčesanými do drdolu – nejspíš Germán, jak předpokládám?"

Otrok přikývl.

„Jmenuju se Arminius, senátore. Tribun mě zajal v bitvě, ale rozhodl se darovat mi život a učinit mě svým otrokem. Teď mu hlídám záda, kdykoli se chová tak bláznivě, že je nechá nestřežená… A to bývá dost často."

Sigilis se neubránil chrčivému zasmání.

„Otrok s ostrým jazykem, a přesto bez stop po biči. Buď je tvůj pán ohleduplnější člověk, než jsem předpokládal, nebo si tvých služeb cení tak vysoko, že ti tvoje drzosti velkoryse promíjí. A ten jednooký muž hned vedle, ten s větším množstvím škaredých jizev, než jaké jsem kdy na sebeostřílenějším válečníkovi viděl, co se na mě dívá, jako by byl vyššího postavení než já. Je snad královského původu?"

Svou otázku směřoval na Scaura, ale odpověděl mu Martos. Ukázal na tribuna a řekl:

„Býval jsem princem, než mne tomuto muži zradil náš společný nepřítel, který mě připravil o trůn a zotročil můj lid. Tribun mne ušetřil před popravou, která byla mým přirozeným osudem, a nyní jsem věrným spojencem Říma."

„A tvoje oko?"

„Když jsme nazpět dobyli hlavní město mého kmene, zachvátil mě amok a v naprosté zběsilosti jsem vraždil každého, na koho jsem narazil. Jakmile se mi pak vrátila rozvaha, zjistil jsem, že jsem od hlavy až k patě potřísněný krví zabitých a zmrzačených. Tím okem jsem zaplatil za své pomstychtivé běsnění…" Na okamžik se odmlčel a smutně zavrtěl hlavou. „Udělal bych cokoli na světě, abych našel svého syna živého, ale mí zrádci ho svrhli z nejvyšší skály, aby se stal potravou havranů. Moje žena zabila naši dceru, aby ji ušetřila pohany. Pak spáchala sebevraždu…"

„A ty jsi patrně nedokázal zůstat v místě, kde celá tvoje rodina zahynula vinou zrádce, kterému jsi původně důvěřoval?"

Martos přikývl.

„Svou budoucnost jsem spojil s osudem těchto mužů."

Senátor přikývl a obrátil pozornost k poslednímu muži, vyššímu než zbývající dva barbaři, rozložitému a nápadně svalnatému.

„A ty, obře, jsi kdo?"

„Lugos," zněla jednoslovná odpověď.

Na okamžik pohlédl na Scaurovu nakloněnou hlavu a lehce pozdvižené obočí, pak pochopil a popravil se:

„Pardon. Já jmenuju Lugos, *jemnostpane*."

Sigilis se zasmál a pobaveně přimhouřil oči.

„Nemusíš mě titulovat ‚jemnostpane', barbare. Jelikož jsi zjevně v tomhle městě nováčkem, úplně postačí, budeš-li mi říkat senátore."

Sigilis přikývl a znovu se obrátil ke Scaurovi.

„Nu a teď, když jsme se všichni vzájemně představili, snad splníš přání truchlícího otce a podrobně mi povíš, jak v té Dákii můj syn vlastně zahynul? Samo sebou, že jsem obdržel oficiální oznámení a můj senátorský kolega Clodius Albinus, který v Dákii velel Třinácté legii, dokázal vyplnit několik prázdných míst, ale ať je to jak chce, ty jsi první člověk, který byl přímým svědkem jeho smrti. Pokud jsi tedy ochoten, popiš mi

přesně, co se onoho dne událo a přibliž mi všechny okolnosti, za kterých se můj Lucius odebral k našim předkům."

Druhé z obou dveří přijímací místnosti se otevřely. Byly na protější straně než dveře oddělující širokou vzdušnou místnost, z níž pretoriáni s kamennými tvářemi přivedli postupně čtyři návštěvníky paláce. Nechali je tam o samotě se sice zdvořilým, ale zcela jasným pokynem, že mají trpělivě očekávat svého hostitele. Do přijímacího sálu vstoupil muž ve formální tóze a pohlédl na stůl, za kterým seděli návštěvníci, kteří tu na něj čekali. Všichni čtyři vzrušením maličko ztuhli, dokonce i gladiátor, který byl hrdý na své sebeovládání, se nepatrně zavrtěl. Nový příchozí se na ně pousmál a rozevřel ruce k pozdravu.

„Omlouvám se, pánové, že jsem vás nechal čekat. Státní záležitosti, vždyť víte, jak to chodí…"

Podsaditý škaredý člověk na kraji stolu se trochu otráveně ušklíbl.

„My to známe, Cleandře. Mezi námi není nejspíš nikdo, kdo by čas od času na sebe nenechal někoho z různých důvodů čekat – buď aby ho znervózněl, nebo rovnou namíchnul." Ukázal na muže po svém boku. „I tady náš gladiátor má ve zvyku si s protivníkem chvilku zahrávat, než mu zasadí smrtelnou ránu. Staré osvědčené triky jsou ty nejlepší, co?"

Císařský komoří se pousmál.

„Určitě jsme se tady nesešli proto, abychom si cokoli vyčítali – třeba vymáhání výpalného že, Brute?"

Oslovený pokrčil rameny, ale než stačil cokoli odpovědět, sebejistě autoritativním tónem promluvil další z čtveřice. Předtím než se dostavil na domluvenou poradu tajného spolku zabijáků, kteří si časem začali hrdě říkat Císařovi kati, odložil sice pancíř, ale jeho rudá pretoriánská tunika a vinná hůl, ležící před ním na stole, zřetelně vypovídaly o jeho roli v císařském paláci.

„Tak jako tak má pravdu, co říkáš, komoří? Můj tribun i vy všichni tady jste zvyklí nutit druhé k poslušnosti. Původně jsme pracovali pro prefekta pretoriánů, ale teď, když ho císař odepsal a dal zavraždit, pracujeme *pro tebe*. Předpokládám, že to je jádro toho, cos nám chtěl povědět?"

Cleander s jízlivým úsměvem přikývl.

„Máš naprostou pravdu, Fabie Dorsone. Skutečně to napříště budu já, na koho bude váš nový prefekt muset čekat, pokud se rozhodnu dát mu najevo, kdo je tady pánem. Protože oním pánem – byť neoficiálně – taky doopravdy budu."

Pretorián přikývl a zmlkl, moudře ponechávaje na svých spoluspiklencích, jakým způsobem se pokusí čelit komořího neukojitelné ctižádosti. Nikoli překvapivě to byl muž oděný do oslnivě bílé vlněné tógy, který na zřetelnou výzvu zareagoval. Jeho zvučný, ironicky znějící hlas svědčil o po dlouhá léta kultivovaném řečnickém umění.

„Ať tak či onak, jak vlastně chceš najít čas k zvládání všech detailů tak důležité role, Cleandře?"

„Ty přece tomuhle rozumíš stejně dobře jako já, že, senátore?" odtušil s úsměvem komoří a lehce pokrčil rameny. „Někteří lidé, Asinie Pilinie, mají talent postavit své celoživotní dílo na něčem, co vyžaduje schopnost rychle se rozhodovat a včas přenést odpovědnost na jiné. Vždycky se dá najít někdo, kdo má možnost i motivaci k provedení tvých příkazů, jen musíš umět takového správného člověka najít. A to je přesně to, co dovedu. Já budu formulovat zásadní otázky a postarám se, aby lidé, které vyberu, jednali přesně podle mého přání. A tímhle způsobem budeme od nynějška postupovat. Já rozhodnu, kdo má být pokládán za vlastizrádce, a každý z vás čtyř pak dostane svůj podíl na kořisti. Samo sebou, že císař musí získat valnou část majetku odsouzence. A abych nezapomněl…"

Chopil se svitku, který s sebou přinesl, rozvinul ho a začetl se do jednotlivých bodů seznamu. Když skončil, znovu se postupně zahleděl do tváří všech čtyř mužů, kteří proti němu seděli.

„Myslím, pánové, že bychom si hned na počátku našeho nového vztahu měli objasnit jednu věc. Jak to vypadá, mohli byste získat o něco víc než jen podíl domluvený ještě pod prefektem Perennidem, soudě podle zde uvedeného výnosu jeho statků." Pozvedl svitek. „Nic *doopravdy* cenného v tomhle seznamu nechybí, celková hodnota polností i budov je tu uvedena, ale jak se zdá, je zde žalostný nedostatek movitého majetku. Uvedu příklad. V tomto seznamu je podezřele málo otroků, kteří by se dali prodat, a nadto žádný z nich není příslušníkem prefektovy rodiny. To je pochopitelně dost nemilé, protože jak všichni víme,

děti z bohatých a významných rodin se dají prodat mnohem dráž – alespoň lidem, kteří se právě o tenhle druh zboží zajímají."

Pretorián vrhl krátký pohled na senátora a Cleander přimhouřil oči, protože se musel v duchu pousmát.

„Zdá se ovšem, že v onom seznamu postrádáme řadu cenných věcí, o jejichž existenci jsme věděli, což císaře určitě roztrpčilo. Patří k nim například cenná sbírka starožitných mečů možná ještě z časů Alexandrových, na kterou si náš vladař nepochybně činil zálusk. Nejspíš zmizela i řada pornograficky laděných mramorových sošek. Ty sice samy o sobě zvlášť cenné nebyly, ale císař je chtěl získat jako odškodnění za zradu bývalého prefekta. Jejich ztráta Commoda rozlítila a můžu vás ujistit, že naštvaný císař rozhodně není něco, co by nám bylo ku prospěchu. A tak s ohledem na skutečnost, že právě vy kolektivně odpovídáte za převod Perennidova majetku ve prospěch trůnu, za nejlepší řešení bych pokládal, abyste se vzdali svého procentuálního zisku z této operace, a tím císaři prokázali, že zůstáváte jeho věrnými služebníky, ochotnými napříště lépe chránit *jeho* majetek. Věřím, že jste stejného mínění, a proto mi dáte plně za pravdu. Nebo je tu snad někdo, kdo nesouhlasí? Předpokládám, že si přejete, abychom se tu všichni sešli i příště, je to tak?"

Gladiátor Mortiferum se neklidně zavrtěl, úkosem pohlédl nejprve na Pilinia a pak na komořího, a ještě než promluvil, oprášil si pečlivě střiženou tuniku.

„Chceš, abych souhlasil se ztrátou svého podílu, protože tady náš senátorský kolega a jeho kumpáni chtějí sázet na hru s ženami a dětmi našich obětí?" zeptal se a ukázal na Pilinia, který zarytě hleděl na vyleštěný povrch stolu. Cleander se zjevným nezájmem o gladiátorova slova jen lhostejně pokrčil rameny.

„Ne. Já *od vás* očekávám, že akceptujete ztrátu svého podílu, protože *vy jste* nedokázali se ctí splnit to, co se *od vás* očekávalo."

Gladiátor zvolna zvedl hlavu a očima se zavrtal komořímu do tváře. Při tomto pohledu Cleandrovi přeběhl mráz po zádech.

„Uvědomuješ si, že můžu přeskočit tenhle stůl a zlomit ti vaz ještě dřív, než dokážeš svolat stráže?"

S poněkud nuceným úsměvem Cleander zavrtěl hlavou.

„To si nemyslím. Před vstupem do téhle místnosti jsem vydal naprosto jasné instrukce pro případ, že by k podobné nepředloženosti došlo. Kdyby se kdokoli z vás vůči mně dopustil násilí, pak byste za to *vy všichni* tvrdě zaplatili, protože já vládnu neomezenými posilami. Nebyli byste ale zabiti, nýbrž s rozmyslem drženi pod zámkem až do té doby, než by se podařilo pozatýkat celé vaše rodiny, které by pak musely v soukromé aréně přihlížet vašemu ukřižování. A nakonec, až by se každý z vás svíjel na kříži, vaši milovaní by byli těmi nejodpornějšími způsoby zneužiti a pak zaživa roztrháni a sežráni divokou zvěří. Ne však lvy nebo tygry, protože k tomuto účelu mám na mysli něco vhodnějšího."

Odmlčel se a zjevně si vychutnával ticho, které se v místnosti rozhostilo.

„Psi jsou sice méně účinným smrtícím nástrojem než lvi, ale pokud je použijeme ve smečce, jsou daleko hrůznější. Chceme-li podnítit jejich dravost, pak stačí nejcitlivější místa na tělech nahých obětí předem natřít krví a teprve pak na ně pustit hladem pološílená zvířata. Musím vám podrobně líčit nevýslovné utrpení, kterému budou v takovém případě vaši blízcí vystaveni? Řekl bych, že zvlášť ty, senátore Pilinie, bys určitě ocenil ironii takového osudu."

Ze zaraženého výrazu tváří pretoriána, senátora i vůdce gangu bylo znát, že si svou situaci uvědomují, gladiátor se však jen zaklonil a dál nenávistně hleděl na komořího. Cleander se na něj pousmál.

„Že je to tak, zabijáku? Suroví a nelítostní lidé se dají zvládnout jedině ještě větší surovostí páchanou na jejich nejbližších. Ty si ovšem myslíš, že se tě to netýká, protože kromě bratra žádnou další rodinu nemáš, že? Nuže pro tebe ty šampione arény, jsem pro případ neposlušnosti naplánoval jiný osud. Tebe i tvého bratra dám přibít na kříž, ale ještě než zhebnete, dám vás z něj sejmout, abyste byli plně při smyslech pro to, co zažijete. Po maličkých kouscích vás dám rozřezávat. To zabere celé měsíce, a po každém zákroku vám moji lidé ránu okamžitě žhavým železem vypálí, abyste nevykrváceli. Jen si to představ, nejprve prst po prstu, pak úd po údu a po celou tu dobu se budeš proklínat za to, že ses nepředloženě poddal náhlému záchvatu hněvu. Pokud ovšem do té doby bolestí nezešílíš a nezměníš se v slintající a blábolící trosku."

Zmlkl a s nehnutou tváří a pozdviženým obočím čekal, až gladiátor zvolna přikývne.

„Dobrá. Jsem rád, že si rozumíme. A mějte na paměti, pánové, že kdyby mě potkalo jakékoli tajemné neštěstí – bez ohledu na to, zda jste je zavinili či nezavinili –, trest, který jsem vám popsal, vás nemine. Můžete ho pak pokládat za mou poslední vůli."

Vstal a stočil svitek.

„Nebudeme se tedy vzájemně obviňovat, že? Ty chybějící položky seznamu v dostatečné míře pokryjí vaše potřeby, a tak zůstaňte v pohotovosti a buďte připraveni na okamžik, kdy císař bude znovu požadovat vaše služby. Konec konců myslím, že mohu právem předpokládat, že to, co činíte, nekonáte pro peníze, mám pravdu?"

„Takže můj syn, centurione, zahynul čestnou smrtí?"

Sigilis vyslechl celý příběh o bitvě na zamrzlém jezeře, a pak svou otázku položil Markovi, protože předpokládal, že Scaurus ho bude chtít uchránit před těžko stravitelnými skutečnostmi. Protože si Marcus uvědomoval, že dříve či později tuto otázku dostane, předem si svou odpověď pečlivě promyslel. Bylo mu jasné, že bude muset nějak zamlčet skutečnost, že senátorův syn zahynul s oštěpem v zádech.

„Tvůj syn padl v boji s obrovskou přesilou a v obklíčení nepřítelem. Tví předci ho mezi sebe přivítají s hrdostí."

Sigilis se na něj upřeně zahleděl a mladý Říman zalovil ve své tóze, vytáhl z ní těžký zlatý přívěsek a podal ho senátorovi.

„Když jsem nalezl jeho tělo, toto měl ještě stále na krku. Předpokládám, že by si přál, abych ti ten přívěsek vrátil."

Sigilis pohlédl na žlutý kotouč ve své dlani, na kterém byl zobrazen Mars uprostřed pobitých nepřátel. Polkl a zvolna přikývl.

„Tenhle přívěsek byl v majetku mé rodiny po celé generace, už od dob porážky Dáků, když se Traianus rozhodl připojit tohle prokleté území k říši. Můj děd ho dal vyrobit ze zlata aristokrata, kterého zabil na bojišti, a daroval ho mému otci, když odešel sloužit vlasti. Já jsem ho nosil v Caesarei a Luciovi jsem ho předal, když vstoupil do legie. Byl mým jediným přeživším synem poté, co jeho bratry zabil mor, který při-

šel z východu. Dnes už nemám nikoho, komu bych ho odkázal, a proto ho dám tobě. Nos ho a kdykoli na něj pohlédneš, vzpomeň si na mého syna."

Marcus přikývl a chopil se zlatého přívěsku.

„Než tvůj syn zemřel, napsal cosi krví na hladinu zamrzlého jezera."

Sigilis nevěřícně pozdvihl obočí.

„Svou vlastní krví?"

Marcus mlčky přikývl.

„Jak už jsem řekl, senátore, tvůj syn byl muž pevné vůle. Věděl, že umírá, ale přál si, abych jednal podle toho, co mi několik dní předtím vyprávěl. Týkalo se to…"

„Skupiny zabijáků, kteří si říkají Císařovi kati?"

„Ano, pane."

Sigilis našpulil rty.

„Nepřál jsem si, aby nechtěně vyslechl můj rozhovor, týkající se odhalení nejodpornějšího vladařova zvyku, totiž dát pod záminkou vlastizrady zabíjet bohaté lidi, aby pak mohl získat jejich majetek. ‚Konfiskační *spravedlnost*'. Obával jsem se – a stále se obávám –, že by můj majetek mohl nakonec přilákat pozornost lidí blízkých trůnu a přál jsem si uchránit syna před touto hrozbou. Ale nakonec mě umluvil, abych mu dovolil vyslechnout to, co mi řekl můj informátor."

„Tvůj *informátor?*" vstoupil mu do řeči Scaurus a pokračoval: „Napadlo mě, že sis asi najal vlastního vyšetřovatele."

Senátor zvolna přikývl.

„Zřejmě jsi byl příliš dlouho mimo Řím, tribune, a jako mladík ses nejspíš výuce dějin příliš nevěnoval. Ve státní politice dřímají nebezpečné spodní proudy, které vyrazí napovrch, kdykoli někdo na sebe strhne absolutní moc. To se stalo za vlády Tiberia, když Seianus během císařova pobytu na Capri plně ovládl město, pak ještě dvakrát za vlády Nerona a Domitiana, a nyní vidíme, jak hydra hrůzovlády znovu vystrkuje hlavu za vlády toho zhýralého pošetilce Commoda. Nastoupila vláda fízlů, pánové, vláda, která terorizuje bohaté muže pevných morálních zásad, jejichž jediným zločinem je rozsáhlý majetek, zatímco říši hrozí finanční zhroucení. Za Traianových časů jsme obsadili Dákii a od té doby mohlo celkem pět císařů v poklidu vládnout, protože jim plynul

bohatý zisk z dáckých zlatých dolů, takže se nemuseli uchylovat k nečistým způsobům podpory státního rozpočtu."

Povzdychl si a zavrtěl hlavou.

„Ale teď? Morová rána z východu drasticky snížila počet obyvatel, takže ani dácké zlato už nestačí kompenzovat ztenčený výnos daní. K tomu vezmi v úvahu, že císař plnými hrstmi rozhazuje peníze na vlastní požitky, a máš před sebou zřetelný obraz stávajícího stavu říše. A právě to je okamžik, kdy si někdo v dostatečně významném postavení musel uvědomit, že jedině potlačením vlastního svědomí lze překlenout propast, která brání uspokojení císařových potřeb."

Jeho pohled se svezl na Marka.

„Tvůj otec, centurione, byl muž neposkvrněného charakteru, kterým si bezpochyby zajistil pevné místo v Elysiu, a přesto se stal jednou z prvních obětí bezuzdné tyranie, kterou rozpoutal prefekt Perennis a jejíž krvavá stopa nás přivedla až sem. Bohatství tvého otce nebylo žádným tajemstvím a kromě toho Commodus nepokrytě bažil po jeho vile při Appiově silnici. Ta měla koneckonců i vlastní lázeň, přívod vody z akvaduktu a dokonce i vlastní hipodrom. Co víc si kterýkoli císař může přát jako své venkovské sídlo?"

Trpce se zasmál.

„A nyní my, příslušníci senátorského stavu, žijeme v trvalém strachu z falešného obvinění a noc co noc s úzkostí čekáme, neobjeví-li se Commodovi najatí hrdlořezové, aby si odvedli nás i naše rodiny…"

Znovu zpříma pohlédl na Marka a dodal:

„Jsou to příslušníci tajného spolku, který si říká Císařovi kati."

Poté oslovil Scaura:

„Podivil ses, tribune, když jsem řekl slovo ‚informátor'. Jenomže dnešní Řím je plný nejrůznějších fízlů a nájemných informátorů. V samotném senátu zasedá dost mužů, kteří soudí, že jedovaté sémě, které zasel tenhle císař, nakonec smete i jeho samotného. Proto i já jsem podplatil jednoho takového muže, který pro mne shromažďuje nejrůznější důležité zprávy. Včas se tak dovídám o nevinných lidech, kteří mají být obviněni z velezrady, k níž patří sny o obnovení republiky. Ano, té republiky, kterou šílený génius Octavianus zničil, když se prohlásil císa-

řem Augustem, protože v samovládě viděl jediný způsob, jak vymanit Řím z nekonečného řetězce občanských válek. Svého špeha platím natolik dobře, že zpravidla předem tuším, u koho obávaní Císařovi kati plánují svou příští návštěvu."

Mávl na majordoma, který vzápětí zamířil k domu a otevřel dveře, za kterými už čekala postava s kápí na hlavě. Zatímco špeh kráčel přes zahradu k senátorovi a jeho návštěvníkům, Sigilis oslovil své hosty omluvným tónem:

„Nechtěl jsem vám ho představit, dokud mezi sebou ostatní věci nevyřešíme. Řekl mi, že když jste se naposledy viděli, nerozešli jste se ve zrovna přátelské atmosféře."

Marcus podezřívavě přimhouřil oči. Chvíli trvalo, než rozpoznal tvář ve stínu kapuce.

„*Ty??*"

Arminius se vymrštil a zlobně zavrčel, jenomže vzápětí se ocitl tváří v tvář Scaurovi.

„Jsi hostem v domě tohoto muže, a kromě toho jsi ještě pořád mým otrokem. Jsi povinen ctít pohostinství!"

Muž v kápi se pousmál.

„Jak laskavá slova, tribune Scaure. Je zřejmé, že senátorova víra ve tvé římské ctnosti byla oprávněná…"

Pomalý způsob mluvy onoho muže byl nezaměnitelný, a tak se šokovaný Marcus rázem v duchu ocitl zpátky v Británii na lesní mýtině, krátce poté, co před dvěma roky zvítězili nad hrozivým kmenem Veniconů. Nevěřícně zíral na senátorova špeha, který zvolna posunul kapuci a odhalil tvář, o níž si Marcus myslel, že ji už v životě neuvidí.

„Inu, centurione, jsi dneska Tribulus Corvus, nebo Valerius Aquila?"

Mladý centurio při pohledu do tváře senátorova muže jen skrze zaťaté zuby procedil jeho jméno:

„*Excingus!*"

„Jednu věc si nejspíš budeme muset ujasnit, ne?"

Gladiátor tak energicky zabořil prst do Brutovy hrudi, že se muž proti němu nasupil:

„Dej tu pracku pryč! Uvědomuješ si s kým…“

„Ne, to si fakt *neuvědomuju*.“ Mortiferum se naklonil ještě blíž a hlubokým hlasem mluvil tak tiše, že jeho slovům bylo jen stěží rozumět. Nato pretorián vzal pohotově senátora za loket a zatlačil ho z doslechu.

„I když tví drsňáci dokážou vymámit z několika kramářů a pasáků peníze za ochranu, rozhodně si nepředstavuj, že bych tě nedokázal sejmout.“ Znovu bodl vůdce gangu ukazovákem do hrudi tak prudce, že drobnější muž jen vyhekl. „Zkus proti mně něco udělat, a uvidíš, kolik tvých lidí si troufne vyrukovat na mě a na moje fanoušky. Mě a mýho bratra lidi v tomhle městě zbožňujou a hádám, že by dokázali roztrhat na kousky každýho, kdo by se pokusil proti nám zvednout nůž mimo arénu. Samo sebou, že se můžu plést, ale být tebou, tak bych si to radši pořádně rozmyslel. Vy dva, pojďte sem!“

Centurio gardy následován senátorem přistoupili a gladiátor si všechny tři přeměřil ostrým pohledem.

„Tu noc jsem přišel o svoji odměnu jenom proto, že vy tři jste nedokázali ovládnout svoji nenažranost. Dorsone!“ zvolal a ukázal na pretoriána.

„Možná jsi na tom vydělal nejmíň, ale svůj díl jsi dostal. Ty a ti dva gardisti, co byli s tebou, jste si odnesli tolik Perennidových starožitností, že kdybyste je prodali, bohatě by to pokrylo tvou mzdu.“

„To je fakt,“ přikývl voják.

Obviňující prst ukázal na senátora, který se uraženě nasupil.

„A pokud jde o tebe, Pilinie, napočítal jsem přes třicet otroků, které tví muži odvedli, a to nemluvím o prefektově ženě a dětech. Je mi fuk, k jakým zvráceným hrátkám jsi je využil, ale tohle množství osob představuje pěknou hromadu peněz. Určitě větší, než činí tvůj podíl.“

Patricij pokrčil rameny.

„Jistě si, příteli, uvědomuješ, že majetek je pro nás to nejpodstatnější.“

Gladiátor se vztekle zazubil, vztáhl ruku, popadl aristokrata za tuniku a přitáhl ho k sobě.

„Pro tebe by ovšem mohla být nejpodstatnější dýka v žebrech, jestli si nedáš bacha, senátore,“ řekl a se zhnuseným výrazem Pilinia odstrčil.

„Ale ty, blbečku,“ řekl a ukázal na Bruta, „jsi z vás tří nejhloupější, pro-

tože jenom ty jsi z jednoduchýho úkolu, co jsme dostali, dokázal udělat loupež století!“

„Co jako…“

Gladiátor si celou trojici svých druhů pohrdavě přeměřil.

„Máte mě za hlupáka, protože žiju v ubytovně gladiátorské školy, místo abych si dal vyplatit svůj podíl a pořídil si vlastní dům s tuctem otroků? Náhodou jsem mnohem mazanější než vy všichni, protože se držím stranou a nepřitahuju na sebe pozornost. Tak třeba ty,“ ukázal na gardistu, „s tou tvojí sbírkou starožitností, o který by nikdo neměl vědět, nebo ty,“ ukázal na senátora, „s tím tvým vražděním rodinných příslušníků panstva pro potěchu perverzních aristokratů! Nebo ty,“ ukázal na vůdce gangu a zatvářil se jako člověk, kterému je na zvracení. „Když jsme my všichni odešli, tak ty jsi podplatil stráže, co měly hlídat Perennidův dům, aby dělali, že nic nevidí. Od kdy se, ty hajzle, vlastně zajímáš *o umění*?“

Znechuceně se rozhlédl.

„Z toho plyne, panstvo, že teď vy všichni tři sáhnete pěkně hluboko do kapes a navalíte můj podíl, nebo toho budete zatraceně litovat. Poraďte si, jak chcete, ale do zítřejšího večera chci mít zlato, co mi patří – jinak si mě nepřejte.“

Otočil se na podpatku a odkráčel, zanechávaje trojici svých kumpánů ve zmatku a nejistotě.

Špeh rozpřáhl ruce a uklonil se.

„Tiberius Varius Excingus, abych vám připomněl své jméno. Bývalý důstojník významné speciální jednotky frumentariů, kteří pod pláštíkem proviantních dodavatelů obilí cestovali po celé říši, zabývali se špionáží a konali špinavou práci, na níž měla zájem nejvyšší místa. Teď ovšem – poté, co jsem musel rezignovat, protože se mi nepodařilo pohnat tě, centurione, před spravedlnost – stal jsem se placeným špehem. Osud si s námi někdy divně zahrává, že?“

Scaurus na něj chvíli hleděl mlčky, a poté zdvořilým, leč nevěřícným tónem oslovil hostitele:

„Nejsem si jistý, jestli vůbec tušíš, senátore, nakolik je tenhle člověk nebezpečný. Když se naše cesty naposledy zkřížily, byl ve společnosti

centuriona pretoriánů, nelítostného zabijáka, se kterým se na rozkaz prefekta Perennida snažili dopadnout tady mého centuriona. Unesli jeho ženu, aby ji použili jako návnadu. Tenhle Excingus vyhrožoval mé rodině tady v Římě, a kdyby se mu ve zmatku boje nepodařilo utéct, jeden z nás by ho určitě probodl a nechal na místě ležet v tratolišti krve."

Bývalý frumentarius pokrčil rameny a při následné Sigilidově odpovědi souhlasně přikyvoval.

„To je v souladu s tím, co mi on sám vyprávěl." Senátor se ostře zahleděl na Scaura a pokračoval: „Nijak neomlouvám jeho dřívější jednání a činy, tribune, ale také se nehodlám omlouvat za to, že jeho služeb využívám ke svému prospěchu. Varius Excingus je nepochybně nejnemorálnější chlap, jakého jsem kdy poznal, ale mně poskytuje životně důležité informace."

Marcus nevěřícně zavrtěl hlavou.

„A ty mu *věříš*?"

„Věřit? *Jemu?* Máš mě za blázna?"

Informátor pokrčil rameny, našpulil rty a uvážlivě přikývl.

„Já na to, senátore, odpovím, když dovolíš."

Sigilis přikývl a Excingus se na Marka usmál, jako kdyby se naposledy rozcházeli jako nejlepší přátelé, kteří se těší na své příští shledání, a ne jako účastníci krvavého střetu, ze kterého se frumentariovi podařilo jen o vlas uniknout.

„Nikoli, centurione, senátor by skutečně jednal nanejvýš pošetile, kdyby plně důvěřoval tak bezzásadovému člověku, jako je moje maličkost. Připomenu ti, o čem jsme mluvili při našem posledním setkání. Tehdy ses mě zeptal, jak mohu žít s tím, co dělám. Asi si nepamatuješ, co jsem ti na to řekl, ale já to vím, protože na tuhle otázku odpovídám často a vždycky každému stejně. Mou jedinou životní zásadou je, Valerie Aquilo, ze všeho pokaždé vytěžit to, co je v tu chvíli pro mě nejlepší. Takže až jednou moje služba tady senátorovi skončí, najdu si něco jiného. Ale v tuhle chvíli mu jeho velkorysé honoráře zajišťují mou naprostou oddanost."

Scaurus zavrtěl hlavou.

„Já bych ti nevěřil nikdy a za žádných okolností a ve styku s tebou bych

vždycky sahal po meči. Ale jelikož senátor využívá tvých služeb a ty jsi pod jeho ochranou, nehodlám ti ublížit…“ Otočil se a tvrdě pohlédl na své muže. „A neudělá to ani nikdo z mých podřízených. Ale…“ Přistoupil k špehovi tak těsně, že se jejich nosy téměř dotýkaly. „Kdybych pojal jen sebemenší stín podezření, že máš v úmyslu nás zradit, pak se osobně postarám, abys beze stopy zmizel.“ Otočil se a vrátil se na své místo na lavičce. „Doufám, že jsi to pochopil,“ dodal.

Excingus nevzrušeně přikývl.

„Přesně tuhle reakci jsem očekával. Ale dovolíte, abych teď situaci trochu odlehčil?“ Sáhl do brašny u pasu, vylovil z ní železný klíč a podal ho Markovi. „Vem si ho.“

Mladý centurio chvíli nechápavě hleděl na nabízený předmět.

„Klíč? K čemu a od čeho?“

Špeh se jen usmál, vzal Marka za ruku a klíč mu vložil do dlaně.

„Na to se zeptej své ženy. A nyní, pánové, pokud už jsme probrali případné nepříjemnosti, mohli bychom snad přejít k věci. Senátore?“

Pokynul Sigilidovi, který přikývl a dal znamení majordomovi. Na jeho pokyn se pak otrok zanořil do nedalekého křoviska a vynesl z něj dřevěnou truhlu, otevřel ji a vylovil z ní cosi, co vypadalo jako váček. Ten pak se stejnou netečností, jakou až do této chvíle projevoval, s úklonou podal svému pánovi. Sigilis mu poděkoval mírným úklonem hlavy a poté oslovil majordoma:

„Tak to bychom měli. A teď – předpokládám, že tě v domě čekají ještě nějaké další naléhavé úkoly. Tak se touhle bezvýznamnou událostí nedej zdržovat a běž je dokončit.“

Majordomus se uklonil a zamířil do domu. Excingus ho provázel pohledem.

„Chudák,“ poznamenal. „Je dostatečně inteligentní, aby vycítil žár ohně, se kterým si, zahráváš, když ses rozhodl využívat mých služeb.“

Senátor s rezignovaným výrazem vložil váček do jeho nastavené dlaně.

„Spíš bych řekl, že se díval podezřívavě, když pochopil, že jsem ti dal nemalou částku za to, abys informoval i tyhle muže.“

Julius, kterého takový vývoj situace nijak nepotěšil, se viditelně zachmuřil.

„Ty ho platíš, aby mluvil *i s námi?*“

„Ovšem,“ opáčil Excingus. „A na mém místě bys jednal stejně. Protože každá další osoba, která sdílí moje tajemství, zvyšuje riziko mého zatčení a…“

První centurio se zasmál.

„To je přece paradox!“

„… a nesnesitelného mučení až k hranici zešílení, po kterém by následovala poprava a pak hluboká jáma, ve které bych shnil nikým neželen a neoplakáván.“

„A ty přesto jsi za peníze…?“

Špeh přikývl.

„Omlouvám se, senátore, za svůj málem plačtivý výlev. Ale jak se říká, obchod je obchod. Při něm už člověk musí něco riskovat.“ Po těchto slovech se obrátil k Tungrům. „Doporučuji vám, pánové, abyste pro tuhle chvíli odložili všechny předsudky a věnovali veškerou pozornost tomu, co vám povím, protože pochybuji, že by se v celém Římě našel někdo, kdo by věděl, to co já, a zároveň měl odvahu vám to prozradit. Existuje čtveřice mužů, kteří jsou vykonavateli císařovy politiky obohacování prostřednictvím ‚konfiskační spravedlnosti‘…“

Odmlčel se čekaje na jakoukoli odezvu, ale nikdo z přítomných nepromluvil.

„Tito čtyři muži,“ pokračoval Excingus, „představují specifickou kombinaci schopností a prohnanosti, které jsou pro úspěšný výkon jejich ‚práce‘ nezbytnou podmínkou. Současně s tím sdílejí lhostejnost k utrpení a osudu jejich obětí. Všichni čtyři jsou každý svým způsobem inteligentní, znalí oboru, kterému se mimo spikleneckou činnost věnují, v některých případech jsou i sympatičtí nebo oblíbení. Ani jeden z nich nejeví známky zběsilosti, ale přesto jsou to čtyři vůbec nejnebezpečnější lidé v celém Římě. Perennis je dal dohromady v době, kdy začalo být jasné, že trůn se bez nového přílivu prostředků neobejde a Perennidovi bylo jasné, že jeho vlastní pretoriánská garda bude postavena před úkol zabít některého bohatého člověka a poté vyvraždit nebo uvrhnout do otroctví celou jeho rodinu. Svým gardistům dal všechno, o čem věděl, že je to bude dostatečně motivovat, ale my to můžeme shrnout do dvou

věcí. Zaprvé to jsou peníze, které za svou činnost dostanou. Tedy hodně peněz za relativně málo práce. A zadruhé jim nabídl možnost vyřádit se po libosti na nejváženějších římských rodinách. Jen se nad tím na okamžik zamyslete, a pak si položte otázku, kolik asi chlapů ve městě by přivítalo možnost neomezeně a beztrestně znásilnit ženy v tak přepychovém sídle jako je třeba tohle. Nemluvě o možnosti znásilnit paní domu, zatímco mrtvola jejího manžela teprve začíná chladnout na podlaze. Je nemálo zvrácených lidí, kteří by takovou možnost bezpochyby uvítali. Dcery, otrokyně, hory bezmocného ženského masa k dispozici komukoli, že?"

Když si všiml nenávistného Markova pohledu, suše konstatoval:

„Nebudu se ti, centurione, omlouvat za něco, co je zřejmé, i když dobře vím, že právě tvoje rodina byla mezi prvními, které stihl tento katastrofální osud, ale zdůrazňuji, že jenom *vysvětluji* motivaci pachatelů. Můžeš mě za to třeba i nenávidět, ale přinejmenším uznej tvrdou podstatu toho, co popisuju. Možná přijdeš i na to, že pokud potlačíš svoje zhnusení z některých činů, pak zjistíš, že samotné porozumění důvodům, proč se jich lidé dopouštějí, má svoji hodnotu."

Při pohledu na centurionův zatvrzelý výraz pokrčil rameny.

„Ať tak či onak, hovořil jsem o čtyřech současných pachatelích konfiskační spravedlnosti. Nuže, u koho začít?" Na okamžik se zamyslel a pak pokračoval: „Možná u nejnebezpečnějšího z nich, u slavného gladiátora, který bojuje pod jménem Mortiferum…"

Skupina Tungrů opustila senátorův dům v pozdním odpoledni, zatímco Excingus odešel těžkou bránou, která vedla do skladiště obchodu na vnější straně zdi. Senátor Sigilis hleděl za odcházejícím s výrazem člověka, cítícího naléhavou potřebu umýt si ruce.

„Najal jsem si obchodníkovo skladiště za pakatel proto, aby určitá osoba, která mne příležitostně navštíví, mohla přicházet a odcházet diskrétnějším způsobem, než kdyby byla nucena bušit na vstupní bránu. Samo sebou mohu tohoto východu použít v případě nutnosti i já sám, i když si jistě dovedete představit, že to není jediný tajný východ z tohoto rozlehlého sídla."

Tungrové měli po odchodu od senátora o čem přemýšlet, a tak i Dubnus byl cestou k Ostijské bráně nezvykle mlčenlivý. Necelých sto kroků od klenutého průchodu uviděli proti sobě kráčejícího senátora Albina, Scaurova někdejšího velitele v Dákii a – od konfrontace v císařově trůnním sále, která vyústila v zabití prefekta pretoriánů – jeho úhlavního nepřítele. Vedle něj kráčel i Cotta, svalovec s ošlehanou tváří a zároveň velitel Albinovy tělesné stráže. Jako někdejší legionářský centurio dokázal sestavit nepočetný, ale v každém případě efektivní tým bodyguardů, skládající se z vybraných veteránů jeho legie. Tribun zdviženou paží zastavil své muže a pokročil vpřed, aby Albina pozdravil.

„Zdravím, senátore Albine. Čemu vděčíme za toto nečekané potěšení?"

Mohutný muž se mlčky ohlédl a poté mávl paží a řízným hlasem vydal rozkaz, který se rozlehl v tu chvíli prázdnou ulicí.

„Všichni sem."

Ustoupil na okraj chodníku a v tu chvíli se z obchodů po obou stranách i za Tungry vyhrnula zhruba desítka mužů, a půl tuctu dalších se objevilo za Cottou, kde zatarasili přístup k Ostijské bráně. Každý z nich třímal podlouhlý balík plátna. Julius pokynem ruky naznačil svým mužům, aby své dýky nechali na pokoji. Cotta se na Scaura s klidem pousmál a ukázal na okraj ulice.

„Nejlíp uděláš, když půjdeš s námi, tribune. Senátor s tebou chce prohodit pár slov, ale není nutné, aby u toho byli plebejové, že?"

S posledními slovy vrhl významný pohled na Marka a poté se jeho zrak svezl na Scaura, který zkušeným okem obhlédl skupinu, jež obklíčila jeho lidi.

„Předpokládám, že tví muži jsou ozbrojeni, je to tak, centurione Cotto?"

Vysloužilec štěkl řízný rozkaz:

„*Meče!*"

Všichni jeho muži sáhli do plátěných ranců a vytáhli z nich krátké pěchotní meče. Scaurus pokrčil rameny, výmluvně pohlédl na Marka a poté následoval Albina po okraji silnice. Po asi třiceti krocích se ocitli na malém náměstíčku, obklopeném skupinou obytných domů. Statný senátor stanul uprostřed nevelkého prostoru a počkal, až jeho najatí

ozbrojenci zaženou Tungry do uzavřeného náměstí. Vítězně se zazubil na Dubna a Julia, kteří si plně uvědomovali situaci, v níž se ocitli.

„Perfektní, co? Ty budovy kolem nás patří samozřejmě mně, proto nikdo z okna nevyhlédne."

Scaurus se rozhlédl a se stěží skrývaným pobavením poznamenal:

„Vždycky sis potrpěl na teatrální situace, že, senátore?"

Mohutný muž jeho úsměv opětoval.

„Já bych tuhle situaci nenazval teatrální, ale spíš *gladiátorskou*.""

Tribun nechápavě zavrtěl hlavou.

„Gladiátorskou? Ty máš v úmyslu nařídit svým mužům, aby se na nás vrhli a vyprovokovali pouliční bitku? A co čekáš, že by v takovém případě udělala městská kohorta? Myslím, že by se objevila dost rychle, vzhledem k pozdvižení, které jsi svým množstvím ilegálních zbraní v ulicích už vyvolal."

Albinus znovu s ještě širším úsměvem zavrtěl hlavou.

„To dost pochybuji. Místní tribun je po uši v dluzích, a jelikož jsem jeho úpisy koupil, nebylo nijak těžké ho přemluvit, aby svoje lidi držel stranou od téhle oblasti přinejmenším o něco déle, než budu potřebovat k uskutečnění svého scénáře. Centurione?"

Cotta pokročil vpřed a s řinknutím o kamennou dlažbu hodil svůj meč k Markovým nohám. Senátor ukázal na ležící zbraň a triumfálním tónem zvolal:

„Seber ten meč, Valerie Aquilo! Zvedni ten meč a připrav se k boji o život!"

Scaurus s tvrdým výrazem ve tváři vykročil směrem k Albinovi, ale dva z jeho bodyguardů z řad vysloužilých legionářů rychle vystoupili vpřed, aby mu zastoupili cestu.

„Na co si to, kurva, hraješ, *Decime?*"

Albinus se zpoza svých ochránců jen ušklíbl.

„Dobrý pokus, Rutilie Scaure, ale žádná tvoje opovážlivost mi nezabrání ve snaze dát ti pořádnou lekci. Možná tě smrt tvého oblíbeného centuria naučí troše skromnosti ve styku s nadřízenými. No tak, *chlapče*, popadni ten meč, protože tady můj člověk tě zabije třeba i bezbranného."

Marcus se shovívavě pousmál, shýbl se a chopil se jílce pohozeného meče.

„Měj se na pozoru, Římane…“ Martos postoupil kupředu, stanul vedle Scaura a s vražedným výrazem ve tváři ukázal na senátora. „Jestli se tomuhle člověku něco stane, tak si tě najdu a i kdybys měl stovku ochránců, vlastnoručně ti vyrvu srdce z těla!“

Albinus s posměšně předstíranou hrůzou pozdvihl obočí.

„A jak to chceš dokázat, když jediné moje slovo stačí k tomu, abys tu na dlažbě zůstal ležet mrtvý vedle něj? Najde se ještě někdo další, kdo by se mi chtěl stavět do cesty? Nikdo? Tak jdeme na věc. Centurione!“

Cotta pokročil proti Markovi a pozdvihl meč.

„Jsi připravený, mládenče?“

Marcus pohlédl na Scaura a bezmocně pokrčil rameny. Pak svlékl tógu a hodil ji na dláždění, kde se jí chopil jeden ze senátorových bodyguardů.

„Od chvíle, kdy jsme se s tímhle mužem oné noci setkali na Palatinu, muselo k tomuhle dojít, tribune.“

Scaurus přikývl a oba soupeři zaujali připravenou pozici a jali se zvolna kroužit kolem sebe. Cotta si svého protivníka dobře prohlédl a s uznáním přikývl na jeho svalnatou postavu.

„Na první pohled jsi ostřílený voják, to se hned pozná. Británie?“ Marcus přikývl, zatímco Cotta jen znechuceně zavrtěl hlavou. „Provincie plná sráčů a prďochů.“

Mladší muž naznačil klamný výpad a pobaveně sledoval, jak jeho soupeř udělal krok nazpět a kryl se pozdviženým mečem.

„A co takhle Dákie?“

Cotta si jen pohrdavě odfrkl.

„Dákie? Debilové a hulibrci. A o Germánii mi taky nic neříkej. Tahle celá provincie je plná teplajzníků. Kdepak, hochu, jestli chceš bejt správnej římskej voják, tak musíš mít plnou prdel pouštního písku.“

Rychle útočil a při postupu testoval pohotovost, s jakou Marcus jeho údery vykrývá, a šklebil se radostí, když viděl, jak se jeho mladší soupeř při ústupu stále víc blíží k mužům střežícím úzký východ z náměstíčka. Když jeho sedmá sečná rána mířící na Markovo levé stehno sklouzla po čepeli obráncova meče, mladý centurio pohotově přehodil zbraň do levačky a pěstí plnou silou udeřil Cottu do pravého bicepsu, poté se napřímil a švihem hřbetu pěsti ho praštil do obličeje. Cotta zavrávoral

a toho okamžiku využil Marcus, pravou nohou zahákoval protivníkovu levou nohu a trhl tak, že Cotta jen s heknutím padl na záda a meč mu vypadl z ruky.

„Jdi po něm! Zabij ho, dokud je na zemi!“ zvolal Dubnus

Marcus jeho výzvu ignoroval a místo toho se sehnul, zdvihl ze země soupeřův meč a přitom sledoval, jak se zkušený veterán zvedá a bere si meče od dvou nejbližších senátorových mužů. Na okamžik se držel z dosahu obou Markových mečů, těžce oddychoval a na svého protivníka hleděl s jasným respektem.

„Prý tě učil bojovat voják a gladiátor. Který z nich tě naučil tenhle trik?“

Marcus zvolna zkracoval vzdálenost, která je dělila, a kovové cvočky jeho podrážek přitom skřípaly o dlažbu.

„Voják, pokud si vzpomínám. V šermu nebyl nic moc, ale špinavé triky ovládal perfektně.“

Cotta pozdvihl oba meče.

„Zdá se, že to byl chlap podle mýho gusta. Ten gladiátor byl nejspíš buzna, když tě učil bojovat se dvouma mečema.“

Marcus pokrčil rameny a s upřeným pohledem postupoval zvolna tak, až se hroty jejich mečů dotýkaly.

„Dal mi základy. Tenhle styl jsem si vylepšil v několika bitvách, o kterých jsi možná slyšel, když ses poflakoval v Římě a hlídal tlustý zadky zdejších politiků.“

Oba muži zaútočili současně, jejich meče se střetly a čepele se vzájemně přetlačily do obou stran. Voják sklonil hlavu, aby Marka trkl do obličeje, ten to však očekával, sehnul se a temenem uštědřil Cottovi tvrdý úder zespoda do brady. Veterán zavrávoral a z úst se mu vyřinula krev.

„Ty drzej mladej hajzlíku!“

Marcus chvíli držel oba meče v doširoka rozpažených rukách a pak je upustil, že hlasitě zazvonily o kamenné dláždění.

„Rozdáme si to teď holými pěstmi, Cotto, nebo ti to stačilo?“

Starší muž zavrtěl hlavou, odhodil meče a chytil se za čelist.

„Do prdele… Vylomils mi zub.“

Albinus se naježil a s tváří zkřivenou vztekem ukázal na Marka.

„Co to, kurva, má znamenat? *Zabij ho!*“

Vysloužilý centurio si hřbetem ruky otřel krvavá ústa a jen zavrtěl hlavou.

„Jestli tak toužíš vidět ho mrtvýho, tak to můžeš zkusit sám.“

Senátor se naklonil k veteránovi tak blízko, že se jejich tváře téměř dotýkaly a zuřivě zavrčel:

„Dobře jsem ti za provedení téhle maličkosti zaplatil, centurione, což znamená, že mi *patříš*, jasný? Takže buď uděláš, co ti říkám, a tenhle zrádce tu bude ležet a krvácet na dlažbě, nebo tě dám…“

Cosi jako by v Cottovi bez varování prasklo, a tak starý veterán popadl svého patrona pod hrdlem za tógu a vztekle jím zatřásl.

„Dobře jsi mi zaplatil, říkáš?“ Hmátl do brašny u pasu, vylovil z ní hrst zlatých mincí a mrštil je na zem. „Tady máš svoje prachy, senátore!“ Za tógu stáhl vyděšeného muže níž, až se jeho hlava ocitla na úrovni veteránovy hrudi a hrozivě cedil skrze zuby: „A dáš mě – co? Zabít? Nenech se vysmát! Rozpáral bych každýho vraha, kterýho bys na mě poslal, a pak bych mu vyrval střeva a tebe bych na nich oběsil!“

Scaurus pokročil blíž a poklepal Cottovi na rameno.

„Myslím, že ses vyjádřil jasně, centurione.“

Albinus se vymanil z pevného sevření centurionovy pěsti a třesoucím se prstem ukázal na vojáky své tělesné stráže.

„Když si nemůžu koupit tebe, tak si koupím tvoje vojáky! Deset zlaťáků tomu, kdo probodne břicho tomuhle sviňskému zrádci!“

Na krátký okamžik se rozhostilo ticho, během kterého Cotta jen pohrdavě hleděl do senátorovy tváře. Pak sklonil hlavu a vyplivl krvavý chrchel na hromadu mincí u svých nohou. Když promluvil, jeho hlas zněl klidně, ale nesmiřitelně:

„Můžeš jim všem nabídnout po padesáti zlatých, ale nenajdeš nikoho, kdo by je přijal. My totiž – tihle chlapi a já – máme něco společnýho. Pohromadě jsme čelili nepřátelům říše, společně jsme krváceli a v boji ztráceli kamarády, zatímco *ty* jsi vždycky seděl na koni a rozkazoval, jak máme *pro tvoji* slávu riskovat svý životy. Takže já ti teď, senátore, dám na vybranou ze dvou možností. Buď můžeš odejít v doprovodu mých mužů, kteří tě ochrání před každým neřádem, co by tě připravil o prachy a pak by tě – kdybys měl kliku – akorát zmlátil, nebo v horším případě tě

zatáhnul někam, kde už tě nikdy nikdo nenajde. Jestli ale chceš tuhle ochranu, tak jenom řekneš, *děkuju ti Cotto*, ale jinak budeš držet hubu. V opačným případě půjdu za tebou až ve vzdálenosti deseti kroků, aby každej pasák, grázl a vrah v tobě na ulici hned poznal zranitelnýho hejla."

Zmlkl a tázavě hleděl na pobledlého Albina, ale v jeho tváři se stále ještě zračil hněv.

„Jenom tři krátký slovíčka. Dobře si to, kurva, rozmysli, senátore."

V okamžiku, kdy se napětí dalo krájet, Dubnus se naklonil k zubícímu se Juliovi a popleteně zavrtěl hlavou.

„Něco mi tady snad uniklo?"

2

„Zase ten sen, lásko?“

Když následujícího dne Felicia ráno otevřela oči, uviděla Marka, jak sedí u okna jejich společné světnice a upřeně hledí na světla žhnoucí na městských hradbách, za nimiž předjitřní svítání tvořilo jen šedivou šmouhu na obzoru. Žila s ním dost dlouho na to, aby věděla, co ho tak brzy probudilo, a tak odpověď na svou tichým hlasem položenou otázku už předem znala. Přikývl a usmál se na ni, ačkoli ve světle jediné lampy v rohu místnosti bylo znát, že je spíš ztrápený než šťastný.

Kývla na něj a zašeptala: „Tak pojď ještě na chvíli do postele, než se Appius probudí.“ Vstal, tiše přešel místnost, vklouzl k manželce a navzdory jejím mírným protestům si začal studená chodidla hřát o její lýtka. Přitáhl ji k sobě a dlaní jí něžně sevřel ňadra.

„Naše včerejší setkání s otcem Lucia Caria Sigilida ve mně znovu vyvolalo chmurné vzpomínky na osud členů mé rodiny. Za včerejší noc dvakrát a dneska k ránu se mi opět zjevovali ve snu, ukazovali mi své rány a vyzývali mě, abych pomstil jejich vyvraždění.“

Přivinula se k němu a pohladila mu tvář.

„Miláčku, já moc dobře vím, že tohle všechno jsou jenom…“

„Jenom přízraky, kterými moje mysl zpracovává všechny hrůzy bitev, kterými jsem prošel?“ zeptal se s pohledem upřeným na stěnu za manželčinou hlavou. „Třeba je to tak, ale já přece nemůžu prožít zbytek života věčně pronásledovaný přízraky svých povražděných příbuzných a trápit se vědomím, že já sám jsem zůstal naživu. A teď, když znám jména těch čtyř zabijáků, kteří mě připravili o otce, bratra i sestry, a zbytek

členů naší domácnosti nejspíš prodali do otroctví, je přece mojí povinností nějak se proti nim postavit." Na chvíli se odmlčel a uvědomil si, že jeho žena má právo vědět, co předchozího večera prožil a co se dozvěděl. „Je to vůdce městského zločineckého gangu, jeden pretorián, senátor a gladiátor: Brutus, Dorso, Pilinius a Mortiferum. Nevěřila bys, od koho jsme se ta jména dozvěděli."

Cosi v tónu jeho hlasu přimělo Felicii, aby se posadila a ve světle lampy žhnoucí u kolébky jejich syna se Markovi zahleděla do tváře.

„Proč nevěřila? Kdo to byl?"

„Excingus."

„*Excingus?!* Ten frumentarius, který mě unesl a pokoušel se nás oba zabít?"

„Ano, ten."

„A ty jsi ho…"

„Nezabil? Byl pod ochranou senátora Sigilida. Ale i kdybych to udělal, nic by to nezměnilo na tom, že teď znám skutečná jména vrahů mého otce a celé naší rodiny."

„Jenomže když je teď znáš, tak se chceš pomstít a všechny zabít? Tohle nemůže dobře dopadnout, Marku…"

„Chápu tvoje obavy," odtušil Marcus s mírným úsměvem. „Jenomže já prostě nemám na vybranou. A kromě toho mám teď na svojí straně Cottu s jeho lidmi."

„Ano…?"

Její hlas byl plný pochybností.

Marcus se potichu zasmál. S Cottou se na sebe předchozího večera vzájemně usmáli, když se společně vzepřeli senátorovi Albinovi. Starý veterán pak Marka objal tak pevně, že mu málem vyrazil dech.

„Už jsem tě měl za mrtvýho, hochu, ale teď vidím, že jsi při síle a plný jizev z bojů! Jestli budeš chtít, tak tě z fleku beru do svojí party!"

Marcus na něj hleděl neschopen slova a jen cítil, že mu dojetím jihne zrak. Po chvíli mlčení za nimi Scaurus nesměle zakašlal.

Cotta se ohlédl, a jakmile uviděl vyššího důstojníka, postavil se do pozoru, zdvihl pravici a předpisově zahlaholil:

„Buď zdráv, pane!"